

KNJIZNICA
EDVARDA KACELJA
V CELJU

naš aero

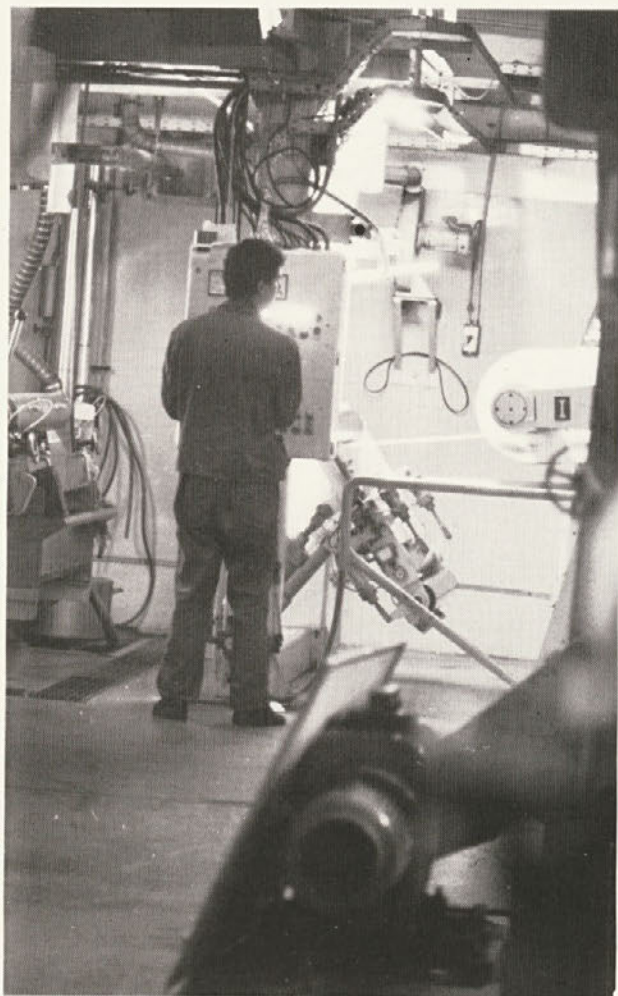

2
85

VSEBINA 2. ŠTEVILKE

1. stran – Le boljše delo daje boljše rezultate
Zunanja trgovina Aera v letu 1984 in 1985
3. stran – Analiza inovacijske dejavnosti v DO Aero v letu
1984
4. stran – Program dela Zveznega zbora Skupščine SFRJ
za leto 1985
5. stran – Samoupravni sporazum o uresničevanju
socialnovarstvenih pravic
6. stran – Uresničevanje kadrovske politike
8. stran – Kratka zgodovina varstva pri delu
9. stran – Iz delovnih okolij
12. stran – Naši sodelavci
13. stran – Poročamo o ...
16. stran – Šport in rekreacija
17. stran – Literarni utrinki
18. stran – Preberite, ne bo vam žal ...
20. stran – Nagradna križanka

Iz proizvodnje v tozdu Kemija Celje

naš aero

GLASILO KEMIČNE, GRAFIČNE
IN PAPIRNE INDUSTRIJE CELJE

CELJE, MAREC 1985
LETNIK XXIV – številka 2

uredniški odbor

ivanka čater, rado čepič, slavka hladnik,
jože jazbec, jelka kajtna, vera radič,
miro ribežl, cvetka robas, tone svetelšek,
tone škerbec, srečko vavričuk, tine žnidar

svet glasila

albina cizej, milena krizman, vladimira notar,
ivica stare, gregor švab, bojana videnšek

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

danilo herman

uredil

tone škerbec

oblikovanje naslovne strani

minja bajagić

fotografije

boris trstenjak

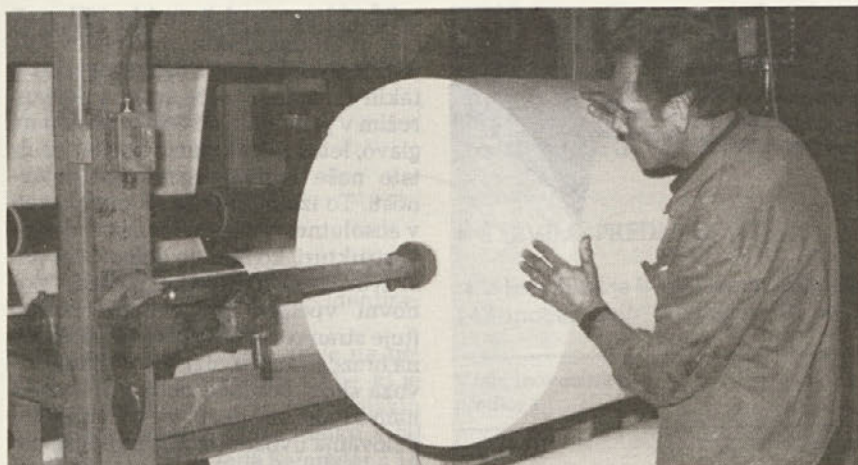
tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun

naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, čuprijska 10

po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka
od prometa proizvodov

glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.300 izvodov

Le boljše delo daje boljše rezultate

Leto 1984 je vsekakor bilo leto, za katerega moramo ugotoviti, da nismo bili uspešni. Prvič se namreč srečujemo z dejstvom, da je ena izmed temeljnih organizacij poslovno leto zaključila z izgubo. Že po devetih mesecih ugotovljene motnje pri poslovanju tozda Kemija Šempeter so se v zadnjem trimesečju še poglobile in izguba je pred nami. Dejstvo, da smo že v fazi priprave zaključnega računa izgubo pokrili, nas ne sme zavesti. Le pospešeno izvajanje ukrepov za odpravljanje vzrokov takšnega stanja bo zagotovilo uspešno delo v prihodnje.

Sicer pa, kot posledica visokega porasta kakovostnih elementov gospodarjenja tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode, tudi celotna delovna organizacija dosega finančne rezultate, za katere ne moremo reči, da so slabi. Vendar že ob poskusu ocenitve realne vrednosti, po enostavni primerjavi z ugotovljeno stopnjo inflacije, ugotavljamo, da je to, kar smo dosigli, premalo. Pa poskušajmo obnoviti nekaj razlogov za takšno stanje, vzporedno s primerjavo z začrtanimi cilji. Verjetno so ugotovljena gibanja razumljiva že, če najprej upoštevamo samo gibanje fizične proizvodnje in ob tem ugotovljeno nizko izkoriščenost zmogljivosti.

Stagnacija v proizvodnji ob istočasnem nedoseganju drugega temeljnega cilja – izvoz – nas tudi v primerjavah s širšo družbeno skupnostjo postavlja med manj uspešne. V nadaljevanju pa ugotavljamo zelo visok delež celotnega prihodka, ki ga namenjamo za pokritje porabljenih sredstev.

Brez poglobljenih analiz lahko hitro ugotovimo, kam in kako moramo usmeriti pospešena prizadevanja v letu 1985, da bodo naši rezultati ugodnejši. Hitra rast cen vhodnih materialov, cene storitev in drugi stroški morajo

usmeriti naše delovanje v varčevanje na vseh področjih.

Osnovni cilj, ki nam ga zastavljajo tudi resolucijska izhodišča – »znižanje udeležbe porabljenih sredstev v celotnem prihodku vsaj za 0,10 odstotkov« – mora biti tisto, kar bomo imeli stalno pred očmi, ob vsaki surovini, ki bi jo zaradi takšnega ali drugačnega razloga odvrgli, ali povzročili katerikoli drugi strošek.

Še bi lahko ponavljali vse smeri delovanja in cilje, ki smo si jih zastavljali v lastnih in skupnih stabilizacijskih programih. Vendar bomo opozorili še na zelo pomemben element, ki vpliva na naše poslovanje. To je finančno stanje, pomanjkanje lastnih in kakovostnih tujih virov sredstev, ob sorazmerno počasnem obračanju obratnih sredstev. Takšno stanje seveda zahteva nujno izposojanje sredstev, da se zagotavlja normalen potek proizvodnje, ob znani višini obrestne mere pa so posledice neugodne. Zelo visok porast plačanih obresti, velika razlika, seveda v naše breme, med prejetimi in plačanimi obrestmi, pa seveda močno vpliva na slabšo končno finančno uspešnost. Že večkrat izpostavljeno bolj usklajeno delovanje nabavne, proizvodne in prodajne funkcije je nujno, cilj pa mora, poleg drugega, biti tudi – doseči hitrejši obračanje obratnih sredstev.

Ob zaključku poslovnega leta moramo opozoriti še na izpolnjevanje resolucijsko zastavljenih ciljev in usmeritev družbenega dogovora na področju osebne in skupne porabe. Ob vseh navedbah in ugotovitvah, da nam upada tudi ekonomičnost, akumulativnost in reprodukcijska sposobnost, je jasno, da prekoračujemo družbeno dogovorjene usmeritve. Tudi to in nujnost zagotovitve možnosti razvoja delovne organizacije v prihodnje mora postati trajna pobuda za boljše in kakovostnejše delo v letošnjem letu.

Milena Brezigar

NAŠE AKTUALNE TEME

Zunanja trgovina Aera v letu 1984 in 1985 – dejstva in pričakovanja

O pomenu zunanje trgovine v razmerah, ko v vseh okoljih govorimo o potrebi za povečanje izvoza, ne le zaradi odplačila dolgov, ampak tudi zaradi povečanja možnosti uvoza repromateriala in rezervnih delov in s tem boljših pogojev za povečanje proizvodnje in poslovnih rezultatov, je najbrž odveč govoriti. V tem prispevku želimo delavce Aera in ostalo bralstvo seznaniti z našimi napori in pričakovanji, da tudi zunanja trgovina Aera prispeva pomemben delež k našim rezultatom dela.

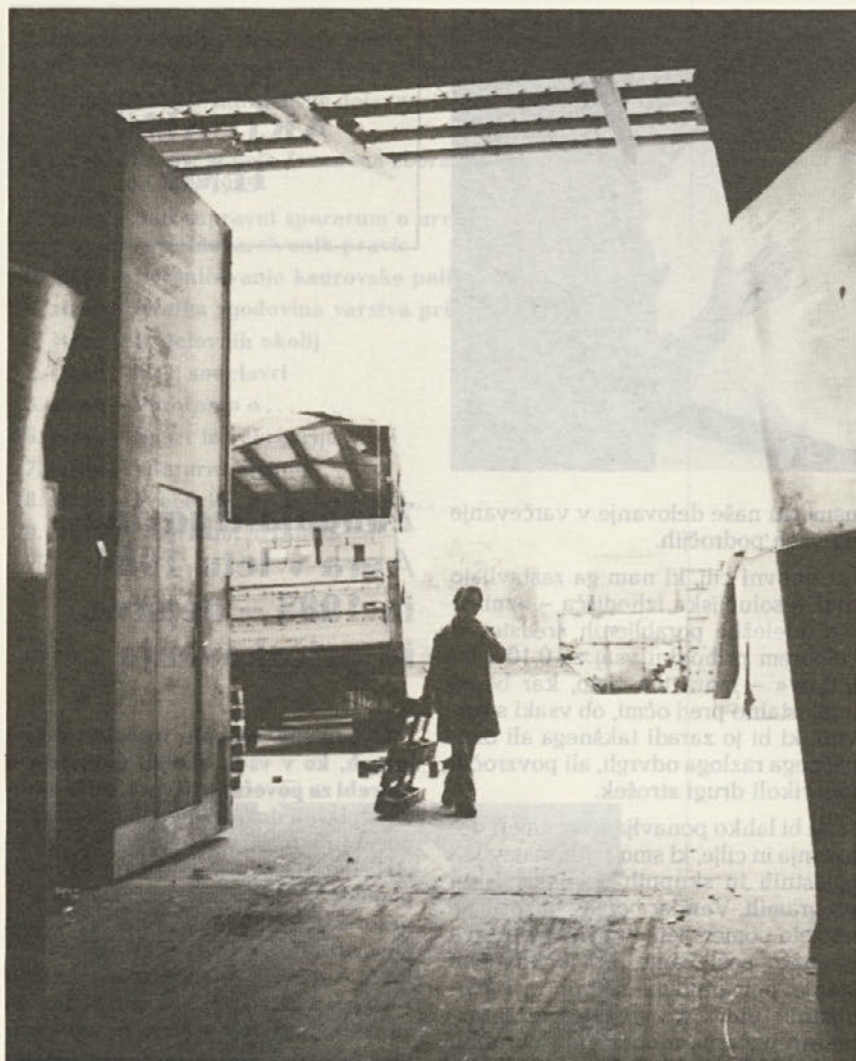
Zunanjo trgovino običajno ločimo: na izvoz in uvoz in pri prvem tarnamo, kako težko je uresničiti izvozne načrte, pri drugem pa, kako nas pesti pomanjkanje deviz. Ta delitev gre v praksi včasih predaleč in tako je bilo tudi v Aeru še do lanskega poletja.

Uvažali smo, ko smo dobili signal iz proizvodnje in ko smo skrпали potrebne devize; izvažali pa, ko smo imeli kupce in ko je proizvodnja uspela zagotoviti izdelke. Da je v takih razmerah trpela predvsem proizvodnja, je jasno. Tudi nam, zunanjetrgovinskimi delavcem ni bilo lahko, saj smo morali nastopati kar na treh »frontah«: proti tujim strankam, proti deviznemu režimu in tudi »proti« partnerjem v reprodukcijski verigi, ko je šlo za skupni izvoz.

Na prvi fronti smo pripravljali pogoje za realnejši in trajnejši izvoz, ki bo dajal devizne učinke in stabilnejši uvoz.

Na drugi fronti smo skušali izvoz speljati skozi posebne oblike, ki dajejo večje možnosti uvoza.

Na tretji fronti smo skušali povezoovati temeljne proizvodne organizacije

v skupni izvoz tako, da bi to bilo koristno za vse udeležence in za Aero kot celoto – spet zato, da bi lahko več uvažali. V drugem polletju lani, ko so se pričeli kazati učinki kadrovskih okrepitev v tozdr Trženju, smo tako spletli prve pomembne vezi med našim izvozom in uvozom. Prevladala je tendenca k večjemu lastnemu prispevku k uvoznim potrebam in zmanjševanju odvisnosti od turistničnih in še kakšnih deviz. Vendar ne za vsako ceno: zastavili smo politiko izvoza tako, da mora izvoženo blago prinašati najmanj toliko deviz za uvoz, kot vsebuje uvožene substance in mora najmanj pokrivati vse direktne stroške, povezane z njegovo proizvodnjo.

Izvoz je tako dobil svoj globlji ekonomski smisel ob siceršnjem občem pomenu prispevka k jugoslovanskemu gospodarstvu.

Rezultati, ki smo jih dosegli, so dokaj različni po tozdrh in izdelkih. Še najdlje smo prišli v celjski Kemiji s programom samokopirnega papirja in izdelkov iz njega. Pri tem nam je pomagala tudi konjunktura na svetovnem trgu papirja, ki smo jo zaznavali

skozi celo lansko leto. V zadnjem trimesečju lanskega leta smo (končno) dogovorili prvi pravi sistem skupnega izvoza z medvoškim tozdom, potem ko smo med letom večkrat spreminjali oblike skupnega izvoza, ker niso pokrivalo skupnih interesov. V Kemiji Šempeter smo pri organizaciji izvoza in povezav z uvozom prišli najdlje, ko smo sklenili veliko izvozno pogodbo z Iranom in najeli za uresničitev uvoza blagovni kredit Mednarodne banke za razvoj iz Washingtona, v realizaciji pa obtičali na mestu zaradi zalivske vojne. V Grafiki smo bili najprej priča razpada sistematskega izvoza (IBM), konec leta pa smo to vrzel uspeli nadoknaditi na angleškem trgu s trajnejšimi povezavami. Pripravljali smo tudi vstop na ameriški trg ter sprejeli ukrepe za sanacijo razmerij z IBM.

V leto 1985 smo vstopili z določeni začetnimi rezultati, pa seveda z obvezo, da nadaljujemo s še večjim povezovanjem izvoza z uvozom. Menimo, da bo eden najvažnejših pospeševalnih činiteljev nadaljevanje politike realnega tečaja dinarja, to je njegovega razvrednotenja proti tujim valutam, skladno s stopnjo jugoslovanske

inflacije ter trend k umirjenejši rasti cen reprodukcijskih materialov, pa tudi k njihovi boljši oskrbljenosti. V takih razmerah in če seveda devizni režim v prihodnje ne bo postavljen na glavo, letos pričakujemo boljše rezultate naše zunanjetrgovinske dejavnosti. To izboljšanje se mora pokazati v absolutnem porastu izvoza, v njegovi strukturi, ko morajo dolgoročni posli tvoriti vsaj dve tretjini izvoza, v ponovni vpeljavi predelavnih poslov (tuje stranke nam dajo svoje surovine na brezcarinski uvoz), v povečanju izvoza skozi posebne oblike, v katerih nam ostane več deviz ter v izboljšanju delovanja uvozne službe za boljše poznavanje nabavnih trgov surovin in repromateriala.

Aero bo letos poskušal uravnovežiti svoj konvertibilni izvoz z uvozom v višini okrog 8,5 milijona dolarjev, medtem ko v kliringu predvidevamo znaten presežek izvoza nad uvozom. To velja za celjski del, medtem kot tozdr Medvode letos nekoliko manj izvažata zaradi manjših deviznih potreb in organizacije uvoza prek kontokorrenta. Pričakujemo, da se bo Tovarna celuloze in papirja Medvode letos v večji meri pridružila k dvigu kakovosti našega izvoza z nadaljnjim izgrajevanjem sistema skupnega izvoza in s skupnimi akcijami pri tujih blagovnih kreditih.

Pričakujemo seveda tudi povraten vpliv iz proizvodnje, ki se bo morala večji trajnosti izvoznih poslov odzvati s povečano skrbjo za stalno kakovost izdelkov in njihovo izboljšanje. Zato bomo ustrezne službe pospešeno oskrbovali z vzorci naše konkurence, hkrati pa nabirali čim več možnih tehničnih informacij.

Delavci zunanje trgovine v Aeru želimo, da bi se čimprej pokazali, ne le naši napor iz lanskega leta, pač pa da bi trajno izboljšali naše rezultate in tako prispevali svoj delež v prizadevanjih za boljše gospodarjenje v letu 1985, ki je napovedano kot leto treznitve v našem gospodarstvu.

Viktor Gorički

**naš
aero**

Analiza inovacijske dejavnosti v DO Aero v letu 1984

Leta 1984 je bilo v DO AERO prijavljenih 155 predlogov, evidentiranih inovatorjev je bilo 121.

Po prijavljenih predlogih je na prvem mestu TOZD Kemija Celje, ki je imel prijavljenih 77 inovacijskih predlogov, sledi TOZD Grafika s 50 predlogi, TOZD Kemija Šempeter z 18 predlogi, TOZD Tovarna celuloze in papirja z 8, DSSS in TOZD Trženje pa sta prijavila po 1 predlog. Tudi v letu 1984 je največ predlogov (56) na ravni koristnih predlogov, sledijo tehnične izboljšave (28), zavrnjenih je bilo 31 predlogov, v fazi obravnave pa je še 32 predlogov.

V letu 1984 smo dosegli inovacijski dohodek v višini 68.297.891,10 din in je glede na prejšnje leto upadel za nekaj manj kot 15 milijonov. Za to izračunano gospodarsko korist so inovatorji prejeli nadomestilo v višini 1.796.561,90 din. Glede kvalifikacijske strukture po primerjavi z letom 1983 ni sprememb.

Za svoje delo so naši inovatorji prejeli družbena priznanja v posameznih občinah, prejeli pa so tudi zvezna priznanja.

Če na kratko ocenimo inovacijsko dejavnost v preteklih dveh letih, lahko ugotovimo, da na področju množičnosti dosegamo lepe rezultate. Iz leta v leto se večja število prijavljenih predlogov. Manj uspešni oz. zadovoljni pa smo lahko z izračunano gospodarsko koristjo, ki nam je leta 1984, v primerjavi z letom 1983, kar precej upadla. Menimo, da bi lahko pri več inovacijskih predlogih, ki smo jih samo ocenili, izračunali čisto gospodarsko korist. Vendar ti izračuni v nekaterih tozidih niso najbolj zaželeni, in zdi se, da se jih nekateri najodgovornejši delavci radi izognejo. Tudi s časom poteka ocenjevanja posameznih inovacijskih predlogov ne moremo biti zadovoljni, saj nam povprečni čas za dokončno ocenitev iz leta v leto raste, redki so predlogi, ki so zaključeni v roku, ki je za to določen v Pravilniku o inovacijah.

Konec leta 1984 smo začeli uporabljati nov pravilnik in nova nadomestila in upamo, da bodo v letu 1985 glede nadomestil inovatorjem doseženi boljši rezultati. Vendar moramo opozoriti na močno upadanje »zanimanja« za inovacijsko dejavnost v letu 1985 tako s strani predlagateljev inovacijskih predlogov kot s strani tistih,

ki morajo predloge oceniti. Za primer naj navedemo, da je bilo letos v začetku meseca marca prijavljenih le 18 inovacijskih predlogov (v letu 1984 je bilo v tem obdobju prijavljenih že 47 predlogov). Le tri od teh predlogov so

doslej ocenile strokovne komisije, čeprav je določen rok za večino predlogov že minil. Ob tem podatku se moramo danes vsi zamisliti in se dogovoriti, kako bo z inovacijsko dejavnostjo pri nas v prihodnje.

1. ŠTEVILO PREDLOGOV:

V letu 1984 je 97 delavcev prijavilo 147 inovacijskih predlogov, ki so v

spodnji tabeli prikazani po vrstah inovacij, skupaj z zavrnjenimi in predlogi, ki so še v postopku:

Vrsta inovacijskega predloga	Število	Struktura %
Izum	0	0
Tehnična izboljšava	28	19
Koristni predlog	56	38,1
Še v postopku	32	21,8
Zavrnjeno	31	21,1
Skupaj	147	100

Realiziranih predlogov je 70 od 84 pozitivno ocenjenih ali 83 odstotkov, oz. 48 odstotkov od vseh prijavljenih.

Naslednja tabela prikazuje strukturo inovacij glede na možnega uporabnika oziroma glede na ocenitve komisij.

TOZD oz. DSSS potencialni uporabnik	Število predlogov	Pozitivno ocenjeni	Zavrnjeni	V postopku
TOZD Kemija Celje	77	39	20	18
TOZD Kemija Šempeter	18	13	3	2
TOZD Grafika	50	31	8	11
TOZD Trženje	1	1	0	0
DSSS	1	0	0	1
Skupaj	147	84	31	32

Med pozitivno ocenjenimi predlogi je v TOZD Kemija Celje 8 realiziranih tehničnih izboljšav, 3 nerealizirane tehnične izboljšave in 21 realiziranih koristnih predlogov ter 7 nerealiziranih; v TOZD Kemija Šempeter 8 realiziranih tehničnih izboljšav in 5 realiziranih koristnih predlogov; v TOZD Grafika pa 8 realiziranih in 2 nerealiziranih tehnični izboljšavi in 20 realizi-

ranih in dva nerealizirana koristna predloga; v TOZD Trženju pa 1 nerealiziran koristni predlog.

2. ŠTEVILO AVTORJEV INOVACIJ

V letu 1984 je 97 delavcev DO Aero prijavilo 147 inovacijskih predlogov. Število avtorjev po posameznih TOZD oz. DSSS je naslednje:

TOZD oz. DSSS	Število	Struktura %
TOZD Kemija Celje	43	44,3
TOZD Kemija Šempeter	14	14,4
TOZD Grafika	32	33
TOZD Trženje	1	1
DSSS	7	7,3
SKupaj	97	100

Glede kvalifikacijske strukture avtorjev, v primerjavi z analizo za 9 mesecev 1984, ni bistvenih sprememb. Še vedno ima največ avtorjev VK in KV izobrazbo, sledijo avtorji s SS, VS in VŠ izobrazbo in avtorji s PK oz. NK izobrazbo.

3. ČASOVNI POTEK OCENJEVANJA INOVACIJ

Čas ocenjevanja posameznih inovacijskih predlogov po fazah ocenjevanja:

Faza ocenjevanja	Časovno obdobje v koledarskih dneh		
	minimalno	povprečno	maksimalno
Od prijave inovacije do izdaje naloga strokovni komisiji za ocenitev	0	2	25
Od izdaje naloga strokovni komisiji do njenega sklepa o ocenitvi	3	41	246
Od sklepa strokovne komisije do sklepa komisije za inovacije oz. sklepa DS TOZD oz. DSSS	7	36	325

Daljši čas od sklepa strokovne komisije do sklepa komisije za inovacije v tozdu je pogojen s tem, da člani komisije za inovacije ob obravnavi zahtevajo dodatna pojasnila, ki pa jih strokovne komisije ne podajo pravočasno.

4. ČISTA GOSPODARSKA KORIST

V letu 1984 je bila v posameznih temeljnih organizacijah dosežena naslednja gospodarska korist (upoštevajoč predloge iz leta 1984 in poračune iz prejšnjih let).

TOZD	Čista gospodarska korist	Nadomestila
Kemija Celje	2.671.676,00	192.069,00
Kemija Šempeter	293.615,00	21.318,80
Grafika	26.903.056,40	881.202,00
Skupaj:	29.867.347,40	1.094.589,00

Akontacija pa je bila obračunana pri desetih koristnih predlogih (po 1668,90 din) in sedmih tehničnih izboljšavah (po 5006,70 din) v skupnem znesku 51.735,90 din.

Nadomestila z izračunano gospodarsko koristjo predstavljajo 4 odstot-

ke čiste gospodarske koristi, vsa nadomestila skupaj z akontacijami pa 5 odstotkov čiste gospodarske koristi (enkratna nadomestila smo izplačali v znesku 415.538,90 din).

Referent za inovacije
Angelca Hudej

IZ SKUPŠČINE SFRJ

Program dela Zveznega zbora Skupščine SFRJ za leto 1985

Delegati Zveznega zbora Skupščine SFRJ smo na seji 13. februarja 1985 sprejeli svoj program dela za letošnje leto.

V nadaljevanju bi želela seznaniti sodelavce z bistvenimi usmeritvami dela Zveznega zbora v letu 1985 in poudariti področja, katerim bomo v Zveznem zboru letos namenili največ pozornosti:

– Zvezni zbor bo usmeril aktivnosti k utrjevanju takšne politike, ki bo zago-

stavljala dosledno uresničevanje dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije.

– Zvezni zbor bo razpravljal o vseh bistvenih vprašanjih našega družbenega razvoja, spremljal izvajanje politike in zveznih zakonov ter drugih zveznih predpisov.

– Zbor bo analiziral delovanje političnega sistema, še posebej pa bo obravnaval uresničevanje z ustavo določenih skupnih interesov v federaciji.

– Spremljal bo ukrepe za zagotavljanje socialne in materialne varnosti delavcev in vseh delovnih ljudi.

Pri oblikovanju delovnega programa Zveznega zbora Skupščine SFRJ za leto 1985 in pri določanju smeri in okvirov njegove dejavnosti je bilo upoštevano, da moramo letos nameniti poseben poudarek obravnavi vseh tistih vprašanj, ki so v sedanjem trenutku družbenega življenja najpomembnejša in najbolj aktualna, posebej pa še tistih, ki izhajajo iz dolgoro-

nega programa gospodarske stabilizacije. Obravnava teh vprašanj je tudi prednostna naloga Zbora. Čeprav je bil program dela že sprejet pa je še vedno odprt za zahteve in pobude neposredne družbene prakse, delegatov oziroma delegatske baze, samoupravnih in družbenopolitičnih dejavnikov. Skratka, delo Zveznega zbora se bo prilagajalo družbeno-gospodarskemu in družbenopolitičnemu položaju naše družbe z namenom, da zagotovimo uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Zbor bo svoja prizadevanja namenil doslednemu uresničevanju ustave SFRJ in Zakona o združenem delu ter nadaljnjemu razvoju dohodkovnih družbeno-gospodarskih odnosov.

Zbor bo obravnaval tudi uresničevanje in sprejemal ukrepe za nadaljnje dograjevanje sistema družbenega planiranja, denarno-kreditnega in bančnega sistema. Hkrati bo spremljal likvidnostni položaj gospodarstva in bank ter gibanje splošne in skupne porabe zaradi prilagajanja le-te okvirom materialnih možnosti združenega dela.

Poseben poudarek bo zbor namenil delovanju političnega sistema. Nadalje razčlenjevanju koncepcije splošne ljudske obrambe in zagotavljanju vseh potrebnih pogojev za nadaljnjo krepitev obrambne sposobnosti države, ki bosta vsebinska dela aktivnosti zbora in njegovih delovnih teles.

Položaj v mednarodnih odnosih in nakopičena vprašanja na področju mednarodnih ekonomskih odnosov opozarjajo na nujnost stalnega in aktivnega mednarodnega sodelovanja.

Zato bo Zvezni zbor spremljal položaj v mednarodnih odnosi in obravnaval vprašanja zunanje politike Jugoslavije.

V nadaljevanju so navedena neka tera pomembnejša področja in teme, ki bodo predmet obravnave v Zvezni skupščini v letu 1985:

1. Uresničevanje dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije;

2. Poročila in informacije;

2.1. Delovanje enotnega jugoslovanskega trga;

2.2. Akumulacijska in reprodukcijska sposobnost gospodarstva;

2.3. Samoupravno povezovanje in združevanje;

2.4. Uresničevanje politike splošne in skupne porabe;

2.5. Izvajanje zakona o razširjeni reprodukciji in minulem delu ter izvajanje zakona o ugotavljanju in razporejanju CP in dohodka;

2.6. Uresničevanje politike osebnih dohodkov, pokojnin in socialnega varstva v letu 1984;

3. Delovanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja SFRJ;

4. Uresničevanje delegatskih odnosov;

5. Položaj in nadaljnje smeri razvoja pravnega sistema SFRJ;

6. Položaj in gibanje gospodarskega kriminala;

7. Varnostni položaj v državi.

Iz normativnega dela programa navajam le nekatere zakone in predpise, ki se bodo v letu 1985 sprejemali ali dopolnjevali oz. spreminjali:

1. Zakon o temeljnih kreditnega in bančnega sistema;

2. Zakon o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije;

3. Zakon o ustanovitvi družbenih upravnih svetov;

4. Spremembe in dopolnitve zakona o obveznem združevanju dela in sredstev OZD;

5. Spremembe in dopolnitve zakona o posebnih pogojih odobravanja in uporabe kreditov ter garancij za investicije;

6. Spremembe in dopolnitve Zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev;

7. Spremembe in dopolnitve Zakona o knjigovodstvu;

8. Spremembe in dopolnitve zakonov, ki urejajo temelje varnosti v prometu (železniški, cestni, zračni);

9. Spremembe in dopolnitve Zakona o vojaških obveznostih;

10. Spremembe Zakona o avtorskih pravicah itd.

Zvezni zbor bo obravnaval tudi naslednje dokumente:

- Resolucija o uresničevanju ustavne zasnove občine;

- Resolucija o razvoju znanstvenega dela v SFRJ;

- Resolucija o nadaljnjem razvoju pravnega sistema ter

- Proračun federacije za leto 1986.

Program dela je izredno obsežen in zahteven. Od vseh strokovnih služb in delavcev, ki zakone pripravljajo, pa tudi od delegatov, ki te zakone sprejemamo, bo terjal veliko odgovornost. Zato bo še toliko bolj pomembno, da se v fazo obravnave oz. priprave teh gradiv tvorno vključi delegatska baza, ki s predlogi, idejami in izkušnjami lahko in mora prispevati svoj delež pri oblikovanju takšnih sistemskih rešitev, ki bodo izvedljive v praksi.

Sonja Krašovec

Samoupravni sporazum o uresničevanju socialnovarstvenih pravic

Aktivna socialna politika je sestavina družbeno-gospodarskega razvoja, ki vpliva na celoten družbeni razvoj in humaniziranje življenjskih in delovnih pogojev. To pa pomeni, da bo delavec resnično urejal kar največ vprašanj, ki zadevajo njegov razvoj, življenje in delo in s tem zagotavljal svojo socialno varnost. Zato socialna politika zahteva, da so delo in delovni uspehi temeljno merilo za zadovoljevanje osebnih kot tudi skupnih potreb, da si vsak, predvsem z lastnim delom, zagotavlja socialno varnost. Po načelu solidarnosti in vzajemnosti v naši družbi zagotavljamo socialno varnost tistim ljudem, ki s svojim delom tega objektivno ne morejo sami. Le neposredno odločanje delavcev o socialni politiki v sedanjem trenutku in v naslednjih letih mora zagotoviti, da bodo vse oblike porabe na socialnem področju veliko bolj skladne s stvarnim dohodkom.

Letos 1. maja se prične izvajati Samoupravni sporazum o uresničevanju socialnovarstvenih pravic. Osnova za dodeljevanje socialnovarstvenih pomoči je stvarni socialni položaj v družini. V določbah so poenotena merila in postopki za vse vrste in oblike socialnovarstvenih pomoči, kar narekuje smotrno porabo združenih sredstev, saj bo pomoč v zadovoljivi višini dana le tistim, ki so jo resnično potrebni.

Nov pristop dodeljevanja socialnovarstvenih pomoči na osnovi omenjenega sporazuma pomeni bolj pravičen pristop pri ugotavljanju socialnega stanja v družini, predvsem z vidika registriranih in neregistriranih dohodkov družine.

V samoupravnem sporazumu so opredeljene naslednje pomoči:

- varstveni dohodek k pokojnini,
- denarna pomoč za brezposelnost,
- delna nadomestitev stanarine,
- štipendija iz združenih sredstev,
- razlika k kadrovske štipendiji,
- družbena pomoč otrokom (otroški dodatek),
- začasna denarna pomoč,
- rejnina,
- denarna pomoč kot edini vir preživljanja,
- denarna pomoč kot dopolnilni vir preživljanja,
- plačila oz. doplačila oskrbe na domu,

- enkratne denarne pomoči,
- plačila oz. doplačila osebnih stroškov v tuji družini,
- oprostitev doplačila k ceni zdravstvenih storitev,
- uvrstitev na listo za dodelitev socialnovarstvenega stanovanja.

Vse vloge za dodelitev socialnovarstvenih pomoči se vložijo na obrazcu SPN-1. S podpisom vlagatelj potrjuje, da so podatki v vlogi točni in tudi odgovarja za netočne podatke.

Bolj podrobno vam bomo predstavili le dve obliki pomoči: delna nadomestitev stanarine in družbena denarna pomoč otrokom.

a) Delna nadomestitev stanarine:

Do delne nadomestitve stanarine so upravičeni vsi imetniki stanovanjske pravice do družbenih stanovanj ali stanovanj v lasti občanov.

Splošni pogoji, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci do delne nadomestitve stanarine, so:

- da občan ne oddaja stanovanja ali dela stanovanja v podnajem,
- da občan ne uporablja stanovanja ali dela stanovanja za poslovne prostore ali za obrtno dejavnost,
- da nihče od družinskih članov občana ni lastnik vseljivega stanovanja, vseljive stanovanjske hiše ali počitniške hiše,
- da občan glede na število članov družine ne zaseda nadstandardnega stanovanja in ni odklonil ponujene zamenjave za standardno stanovanje po družbenem dogovoru o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji.

Delna nadomestitev stanarine temelji na socialnih razmerah družine in je odvisna:

- od števila družinskih članov,
- od stvarnega mesečnega dohodka na družinskega člana v minulem letu,
- od višine stanarine, izražene v deležu od dohodka družine.

Ne glede na socialne razmere občana in družinskih članov je le-ta dolžan plačati najmanj 20 odstotkov stanarine, določene za stanovanje, ki ga ima:

Imetnik stanovanjske pravice je upravičen od delne nadomestitve stanarine, če je višina stanarine, ki jo plačuje, višja od ugotovljene znosne stanarine (lestvico znosnih stanarin izdela Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije).

b) Družbena denarna pomoč otrokom (otroški dodatek):

Otrok je upravičen do pomoči, če stvarni mesečni dohodek na družinskega člana družine, v kateri otrok živi, ne presega 43 odstotkov čistega osebnega dohodka.

Višina pomoči je razlika med 43 odstotki in stvarnim mesečnim dohodkom na družinskega člana.

Pomembna novost pri dodeljevanju te vrste pomoči je, da se pomoč zago-

taavlja v funkcionalni obliki, kar pomeni, da se s to vrsto pomoči krijejo stroški v VVZ, prehrano v šoli itd.

Delavec lahko obrazec SPN-1 vloži v delovni organizaciji, v strokovni

službi. Izpolnjevanje obrazca je dokaj zahtevno, zato smo v strokovni službi vsakemu delavcu pripravljene pomagati.

Kadrovsko-socialna služba

SPOZNANJA IN NOVOSTI

Uresničevanje kadrovske politike

(1. nadaljevanje)

POBUDE ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE DRUŽBENEGA DOGOVORA O URESNIČEVANJU KADROVSKE POLITIKE V SR SLOVENIJI

Vloga kadrovske politike je v tem, da postavlja osnovne cilje, smotre, načela in naloge na celotnem kadrovskem področju. Te cilje, smotre in načela je treba stalno preverjati in prilagajati doseženi stopnji razvoja, tako na kadrovskem področju, kot tudi na drugih področjih družbenega življenja. Tako je temeljni vzrok za spremljanje in dopolnjevanje republiškega družbenega dogovora potreba za nadaljnji razvoj kadrovske politike in dejavnosti.

Iz že zbranih pobud in na osnovi odprtih vprašanj, ki se pojavljajo v praksi ob izvajanju oziroma uveljavljanju določil družbenih dogovorov o uresničevanju kadrovske politike, je mogoče izluščiti nekatera vsebinska področja, ki bi jih bilo treba na novo oz. drugače urediti v republiškem družbenem dogovoru. Ta vsebinska področja so:

- Področje načrtovanja kadrov bi bilo treba dopolniti z določili, ki bi bolj konkretno zavezovala udeležence dogovorov za dosledno, stalno in strokovno pravilno pripravo kadrovskih načrtov kot sestavnih delov razvojnih programov samoupravnih organizacij in skupnosti.

- Na področju delovnih razmerij so številna odprta vprašanja, katerih rešitev zakon prepušča samoupravnemu urejanju. Zato je za vsako od teh vprašanj treba posebej presoditi, ali bi bilo to umestno urediti v družbenem dogovoru o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji ali pa to prepuštili v urejanje drugim samoupravnim splošnim aktom.

- Poglavje o načelih in merilih kadrovanja za opravljanje najodgovornejših nalog in funkcij bi bilo treba uskladiti z zaključki razprav o vprašanju izvajanje mednarodne konvencije o diskriminaciji pri zaposlovanju ter s stališči in usmeritvami, ki so bile sprejete v zvezi s kadrovanjem poslovnih organov. Veljalo bi tudi razmisliti o dopolnitvi tega poglavja z določbami, ki bi enotno urejale postopek imenovanja poslovnih organov organizacij združenega dela.

- Dopolniti bi kazalo tudi poglavje o strokovnem delu pri uresničevanju kadrovske politike v skladu z zaključki in usmeritvami posveta kadrovskih delavcev Slovenije.

- Področje izobraževanja bi bilo treba dopolniti z določili, ki bi urejala nekatera odprta vprašanja, ki se pojavljajo ob prehodu na usmerjeno izobraževanje v visokem šolstvu in ob prvi generaciji, ki zaključuje srednje usmerjeno izobraževanje.

- V zvezi z vprašanjem izvajanja družbenih dogovorov bi kazalo razmisliti o določilu, ki bi tudi časovno povežalo udeležence dogovorov, da občinske družbene dogovore ter ustrezne samoupravne splošne akte organizacij združenega dela in skupnosti v določenem roku uskladijo z novo sprejetimi spremembami in dopolnitvami republiškega družbenega dogovora.

ORGANIZACIJA KADROVSKE DEJAVNOSTI IN UVELJAVLJANJE KADROVSKE FUNKCIJE V ZDRUŽENEM DELU

2.1. ORGANIZIRANOST KADROVSKE DEJAVNOSTI V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

V socialistični družbi izhajamo iz dejstva, da so kadri temeljni nosilci, činitelji in izvrševalci procesa, torej

glavni element proizvodnih sil. Zato nas dogovorjene norme v družbenih dogovorih obvezujejo na bolj enotno obnašanje in razumevanje kadrovskih vprašanj in na to, da naloge s področja kadrovske politike obravnavamo in vrednotimo enakovredno s proizvodnimi, tržnimi, finančnimi in drugimi nalogami, kar zdaj v praksi ni najbolj pogost pojav.

Problematika organiziranosti kadrovske funkcije na ravni temeljne organizacije, delovne organizacije, sestavljene organizacije združenega dela in panožnega združevanja je v našem združenem delu precej raznolika, saj poznamo primere boljše in slabše organiziranosti. Legalni nosilci kadrovske funkcije v združenem delu so temeljne organizacije in delovne skupnosti skupnih služb. Vsi zahtevki za kadrovske podatke, ki jih zbirajo občinske in republiška skupnost za zaposlovanje, so naslovljeni na njihove naslove. Takšna organizacija kadrovske funkcije kaže, da je obveznost delovanja te funkcije predpisana le temeljnim organizacijam in delovnim skupnostim skupnih služb, delovanje kadrovske funkcije na ravni delovne organizacije, sestavljene organizacije in panožnih združenj pa je prepuščeno samoiniciativi teh asociacij.

Ob tem ugotavljamo naslednje: bolj ko se delovna organizacija, sestavljena organizacija oz. združenja zavedajo pomembnosti celovitega urejanja kadrovske funkcije, bolj je to področje urejeno. Ker pa je raven tega zavedanja raznolika, ni čudno, če imamo delovne organizacije, ki jim zadostuje seštevek kadrovskih podatkov kot izhodišče za urejanje kadrovske problematike. Ugotavljamo pa tudi, da posamezne delovne organizacije, sestavljene organizacije oz. združenja sploh ne vodijo urejenih kadrovskih podatkov, kar pomeni, da je spremljanje kadrovske problematike pri njih dokaj pomanjkljivo ali pa, da ga sploh ni.

Jasno je, da nobena organiziranost ni sama sebi namen, ampak, da je določena organizacijska oblika postavljena z namenom, da dosežemo zastavljene cilje. Gre torej za to, da z ustrezno organiziranostjo kadrovske funkcije dosežemo osnovni cilj, to je, da poleg tekoče kadrovske politike tudi aktivno izvajamo njen razvoj.

Vzporedno s tem se porajajo nova vprašanja, kot npr. ali lahko govorimo le o eni obliki organiziranosti, ali je lahko teh oblik več, ali lahko vsebino dela pri razmišljanju o urejanju ustrezne organiziranosti kadrovske funkcije zanemarjamo, in še bi lahko naštevali celo vrsto vprašanj, vendar že nakazana zadostujejo za spoznanje, da moramo pri reševanju tega problema upoštevati celo vrsto vplivnih faktorjev.

Le-ti imajo v različnih asociacijah različno težo, kar potrjuje domnevo, da za doseganje določenega cilja lahko obstaja več organizacijskih oblik. Podobno stanje je tudi pri vsebini dela kadrovske funkcije. V vseh asociacijah vsebina dela ni enaka, saj je podrejena določenemu cilju. Zanemarjanje vsebine dela kadrovske funkcije bi torej pomenilo zanemarjanje cilja. To pa zagotovo ni sprejemljivo.

Tako po vsem tem ugotavljamo, da bomo morali pri reševanju teh problemov upoštevati in analizirati vrsto vplivnih faktorjev.

V sedanjih razmerah ugotavljamo, da se vse težje prilagajamo novim zahtevam, ki na eni strani izhajajo iz zakonodaje, na drugi pa iz razvojnih zahtev temeljnih organizacij npr. izdelava kvalitetnejših kazvidov del in nalog, nov sistem vrednotenja dela in nagrajevanja po delu, revizija beneficirane zavarovalne dobe, sistem samoupravnih splošnih aktov, informacijskih sistemov, analiza delovnih mest in še druge naloge presegaajo okvire posameznih področij kadrovske dejavnosti.

V praksi se poskušajo uveljaviti novi pristopi, kjer pa nastajajo problemi, kot:

- neprilagojene osnove v samoupravnih aktih za razporeditev delavcev k projektnemu teamskemu načinu dela,

- neizdelan sistem nagrajevanja za tovrstno delo,

- neusposobljenost za projektno teamsko delo,

- birokratski odpori itd.

Smeri nadaljnjega razvoja organiziranosti kadrovske dejavnosti morajo izhajati predvsem iz sedanjega stanja (ki temelji na oceni) ter možnosti in potreb. Verjetno lahko sledimo oceni, da je kadrovska strokovna dejavnost, ki je pred dvema desetletjema doživela pospešen razvoj, v zadnjih letih pričela nazadovati. To opažamo predvsem na nekaterih področjih, npr. industrijska psihologija.

Nekaterih področij kadrovske dejavnosti pa v organizacijah združenega dela, kljub načrtom, sploh nismo razvili. Omenimo področje sociologije dela, pravne in socialne pomoči. Vse to bi sodilo v širši okvir kadrovske dejavnosti.

Največji uspeh je bil dosežen na področju izobraževanja in to z usmerjanjem in štipendiranjem.

Pomemben napredek je bil dosežen tudi na področju razvrščanja del oz. nalog, kot ene izmed osnov za uspešno vodenje strokovne kadrovske dejavnosti.

Težave pri razvoju kadrovske politike se kažejo v osnovnem problemu, saj strojem in opremi namenimo večjo pozornost kot ljudem. V organizacijah združenega dela ni dileme, da je stroj potrebno vzdrževati, ga podmazati, odpraviti pomanjkljivosti, na njem v določenem času opraviti generalno popravilo. Pogosto pa je problem razporediti delavca, ki mu grozi invalidnost, če bo z delom nadaljeval. Hkrati tudi ni sredstev za aktivno rekreacijo, za splošno izboljšanje zdravstvenega stanja delavcev.

Zato je v družbenih dogovorih o kadrovski politiki potrebno opredeliti problematiko razporejanja delavcev, ki ne morejo več opravljati svojih delovnih nalog. Razporeditev je potrebno izvesti na osnovi dogovorjenih kriterijev, z vidika pravic iz minulega dela.

Za doseganje teh ciljev je nujna povezanost kadrovskih služb in ostalih kadrovskih aktivnosti v organizacijah združenega dela, saj brez tega ni mogoče ustrezno opravljati nalog.

Poseben poudarek je treba nameniti tudi izdelavi programov dela kadrovskih služb in uresničevanju kadrovske politike v organizacijah združenega dela. S sprejemom omenjenih programov dela se bodo kadrovske službe znebile nepotrebnega »mentorstva« in posrednih vplivov.

2.2. ORGANIZIRANOST KADROVSKE DEJAVNOSTI V MANJŠIH OZD IN NA PODROČJU ZASEBNE OBRTI

Drobnemu gospodarstvu v SR Sloveniji povsvečamo vse več pozornosti zaradi dopolnjujoče vloge v velikoserijski industrijski proizvodnji, pri popestritvi ponudbe blaga in storitev, zaposlitvenih možnosti ter spodbujanju enakomernejšega družbenogospodarskega razvoja. Zato kadrovska politika v drobnem gospodarstvu in v njegovem okviru v samostojnem osebnem delu zahteva preiščanje razvoj kadrov in organizacijo kadrovske funkcije. Izhodišča razvoja in organiziranja kadrovske funkcije drobnega gospodarstva so v družbenogospodarskih, socialnih in prostorskih vidikih prestrukturiranja slovenskega gospodarstva, vendar še niso povsem dorečena.

Organizacijski model kadrovske funkcije v drobnem gospodarstvu se kaže kot kompleks struktur, procesov

in metod za kooperantske in storitvene dejavnosti, domačo in umetno obrt, ter s strateškimi cilji večje udeležbe kvalificiranega in ustvarjalnega dela, prilagajanje strukture kadrov tehnološkemu razvoju, absorpciji kadrovskih viškov, ki jih sprošča združeno delo, vključevanja delavcev, ki se vračajo iz začasnega dela na tujem v domovino ter vračanjem kadrov združenemu delu.

2.3. ORGANIZACIJA KADROVSKE DEJAVNOSTI NA PODROČJU ŠOLSTVA

Kadrovska problematika v srednjem šolstvu je pogojevala izdelavo več analiz. Ugotovitve, problemi in dileme so naslednje:

- Kadrovanje je bilo v preteklosti dokaj neurejeno, načrtne kadrovske politike na tem področju v zadostni meri ni bilo. Zaradi tega precej učiteljev predmetov srednjih vzgojno-izobraževalnih programov ne ustreza delno ali celo popolnoma.

- Veliko neskladje med zahtevano in stvarno strokovnostjo zaposlenih učiteljev (manjka pedagoški kader) je pokazalo, da v prosveti ni bilo primernega načrtovanja kadrov.

- V zadostni meri ne obstaja kontinuirano spremljanje izobraževanja in razvoja učiteljev na srednjih šolah, prav tako pa niso prisotni postopki načrtnega napredovanja in usmerjanja učiteljev v nadaljnje izobraževanje.

- Preučevanje fluktuacije srednješolskih učiteljev je pokazalo odhajanje delavcev iz prosvete in zaposlovanje v drugih panogah, vendar razlogi za to niso dognani in narekujejo analitično spremljanje migracijskih pojavov.

- Mreža srednjih šol ni bila podprta z objektivnimi kadrovskimi možnostmi, ki jih ponujajo regije in urbane sredine z obstoječo strukturo učiteljev.

Ideje za rešitev problematike so:

- Pospeševanje formiranja organizacijskih enot (služb, referatov) za izvajanje kadrovske funkcije v šolskih institucijah (šolah, centrih itd.).

- Organizacija strokovne službe pri republiškem upravnem organu oz. organizaciji za svetovanje šolskim OZD pri izvajanju kadrovske funkcije.

- Za strokovno kadrovanje in svetovanje pri izboru kadrov bi bilo treba organizirati specializirano strokovno kadrovsko službo, ki bi oblikovala strokovno oceno primernosti kandidatov.

- Za preoblikovanje kadrovskih zahtev in strukture kadrov srednjih šol v kadrovske potrebe, ki jih prinaša usmerjeno izobraževanje, bi bilo potreb-

no na republiški ravni ustanoviti koordinacijsko telo (podobno kot je za gospodarstvo organizirana Služba za kadre pri Gospodarski zbornici Slovenije), ki bi oblikovalo enotno in usklajeno politiko planiranja in s tem privrabo kadrov ter izbor in zaposlitev učiteljskega kadra.

2.4. ORGANIZACIJA KADROVSKE DEJAVNOSTI Z VIDIKA SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE

V obdobju nastajanja občinskih samoupravnih interesnih skupnosti, pa tudi kasneje, niso bili izdelani konkretni predlogi o organizaciji kadrovske dejavnosti v samoupravnih interesnih skupnostih v občinah.

Za uresničevanje družbenega dogovora o izvajanju kadrovske politike

bo treba opredeliti kadrovske dejavnosti, ki bo kos specifičnim nalogam posamezne občinske samoupravne interesne skupnosti.

Kadrovska dejavnost v širšem smislu, ki naj bi jo opravljale občinske samoupravne interesne skupnosti, je razpeta med izvajalske organizacije posamezne občinske samoupravne interesne skupnosti in njihove delovne skupnosti. To stanje je možno odpraviti s podrobno opredelitvijo nalog za občinsko samoupravno interesno skupnost, izvajalsko organizacijo posamezne občinske samoupravne interesne skupnosti ter delovno skupnost občinske samoupravne interesne skupnosti.

(Se nadaljuje)

Božena Dojer

Kratka zgodovina varstva pri delu

Varstvo pri delu ni pridobitev sedanjega modernega časa. S to problematiko so se ukvarjali »delodajalci« že zdavnaj pred našim štetjem, četudi so vladali suženjsko-delovni odnosi v pravem pomenu te besede, ko so bile delovne roke edino sredstvo za ustvarjanje kakršnekoli materialne dobrine. Šlo je predvsem za to, da bi si »delavci« obvarovali zdrave roke, obdržali primerno kondicijo za delo in s tem ohranili možnosti za pridobivanje in ustvarjanje bogastva ali slave vladajočega izkoriščevalskega razreda. Taki so zapisi iz davnine, ki zgovorno pričajo o varstvu, ne da bi omenjali socialno in humano noto teh prizadevanj.

Nekaj zapisov značilnih tudi za sedanje, sicer popolnoma drugačne razmere:

7. stoletje pred našim štetjem:

V kitajskem dokumentu »Ping Yuan Hon Lumu« je zapisano, da les škodi človeku in navaja kot primer Rhus Vernicifera, iz katerega so pridobivali lak.

Stari testament:

»Če delaš novo hišo, napravi ograjo okoli strehe, da ne boš krivec krvi, če kdo pade s strehe.«

Hipokrit (okoli 400 let pr. n. št.):

Vedel je, da pri delu nekaterih obrtnikov in umetnikov nastopijo zdravstvene okvare. V svojih zdravstvenih raziskavah jih je prišteval k poklicnim okvaram.

Stari Rim:

Rimski zgodovinar Plinij mlajši poroča o težavah ljudi, ki so delali z borovo smolo in jim je poškodovala kožo.

Okoli leta 1300:

V najstarejših rudarskih odredbah najdemo prva poročila o varstvu pri delu.

Paracelsus:

Ta je leta 1531 raziskoval bolezen, o kateri bi lahko mislili, da je bila silikozna, kakor tudi škodljivost svinca in živega srebra.

Leta 1746:

Holandski zlatar je izdelal naprtnik, ki varuje prste pri šivanju.

Leta 1802:

Parlament Velike Britanije je sprejel zakon »Health and Morales of Apprentices Act«, da bi zavaroval mladino in predvsem otroke, ki so jih izkoriščali v industriji.

Leta 1833:

Parlament Velike Britanije je sprejel zakon »Factory Act«, ker zakon iz leta 1802 ni dal nobenih praktičnih rezultatov. Z istim zakonom je uvedena tudi ustrezna inšpekcija. Ugotovitev o delu te inšpekcije omenja tudi Marx v »Kapitalu«.

Leta 1844:

V zakonodaji industrijskih držav Evrope se pojavljajo zahteve, da morajo imeti nekateri stroji varnostne naprave.

Leta 1884:

Nemški kancler Bismarck je bil prisiljen predložiti parlamentu zakon o nezgodnem zavarovanju delavcev. Istega leta je bil ta zakon tudi sprejet. Njegovo izvajanje so kontrolirali. Podobna zakonska določila so pozneje vsebovali tudi zakoni v Franciji in Švici.

Leta 1894:

V Italiji vidimo že prvi zavod ENPI, ki se je ukvarjal s tematiko varstva pri delu.

Varstvo pri delu se je vse bolj uveljavljalo. Potrebe po strokovnem delu na tem področju so vodile k ustanavljanju zavodov za varstvo pri delu in ustanavljanju šol.

V ZDA so z zveznim zakonom ustanovili »Nacionalni inštitut za varstvo pri delu«. Ustanove z istimi nalogami so ustanovili tudi v Veliki Britaniji, Franciji, Švici. Posebno so znani inštituti v Moskvi, Pragi, Sofiji, Varšavi, Budimpešti, Dresdenu, Dortmundu, Ljubljani, Zagrebu, Nišu.

Med najpomembnejše mednarodne organizacije, ki obravnavajo vprašanja varstva pri delu, spadajo: Komisija za preprečevanje poklicnih nevarnosti pri mednarodnem združenju za socialno varnost (International Social Security Association), Mednarodni urad za delo (International Labour Organization) in Mednarodni informacijski center za poklicno varnost in zdravje (International Occupational Safety and Health Information Centre).

Kronika varstva pri delu pri nas:

Leta 1883:

Na področju SFRJ so do 1918. leta delovale samo inšpekcije, ustanovljene po avstroogrskih zakonskih določilih, in sicer v Sloveniji in Dalmaciji od 1883. leta, na Hrvaškem in na področju Vojvodine od 1895. leta, v Bosni in Hercegovini od aneksije, tj. od 1908. leta. V drugih krajih takšnih inšpekcij ni bilo.

Leta 1921:

Bila je uvedena inšpekcija na celotnem področju stare Jugoslavije, leto kasneje pa je izšel zakon o varstvu delavcev in zakon o zavarovanju delavcev. Z vprašanji preprečevanja nesreč so se začeli ukvarjati tudi v praksi.

Leta 1946:

Osnovana je inšpekcija dela po novih zahtevah.

Leta 1954:

V Ljubljani je osnovan zavod za preučevanje varnosti pri delu, pri katerem je delovala tudi dopisna šola za strokovno usposabljanje varnostnih tehnikov.

Leta 1955:

V zakonih so določila o higiensko-tehničnem varstvu pri delu.

Leta 1965:

Po temeljnem zakonu o varstvu pri delu iz tega leta je varstvo pri delu resnično zaživelo.

Leta 1966:

Pri višji šoli za organizacijo dela v Kranju so ustanovili poseben oddelek za varstvo pri delu. Iz tega oddelka se je razvila dveletna Višja tehniška varnostna šola v Ljubljani.

Leta 1974:

Zakon o varstvu pri delu zagotavlja pravice delavca do varnih delovnih razmer s celostnim varstvom.

Danes skrbijo za izvajanje predpisov in zahtev varstva pri delu tako proizvodni kot neproizvodni delavci, pooblaščenice osebe, varnostni inženirji, psihologi, zdravniki, inšpektorji dela, pooblaščenice zavodi, organi samoupravljanja, sindikat in druge družbenopolitične organizacije ter zainteresirane organizacije združenega dela.

Varstvo pri delu je integralni del dela.

IZ DELOVNIH OKOLIJ

Socialno delo in oblike socialnih pomoči v tozdu Tovarna celuloze in papirja medvode

Socialni delavec v našem tozdu poleg socialnega dela opravlja tudi dela in naloge za družbeni standard, kamor spada letni oddih in rekreacija delavcev, družbena prehrana, stanovanjska problematika in samski dom. Socialno delo pa se z družbenim standardom močno povezuje zlasti v današnjem času, ko je marsikateri delavec zaradi nizkega osebnega dohodka, številne družine in nezaposlenega zakonskega partnerja materialno in socialno ogrožen.

Materialna in socialna ogroženost se najbolj pojavlja pri delavcih iz drugih republik, ki delajo na najtežjih delovnih mestih, ker pogosto nimajo končane osnovne šole ali pa so celo nepismeni. Posledice težkega dela se kažejo kasneje v pogostih obolenjih, ki so kronične narave, v prezgodnji ostarelosti in izčrpanosti ter nezmožnosti za delo. Rezultat vsega tega pa so invalidnosti II. in III. kategorije, s tem pa spet nastajajo problemi s premestitvijo delavca na nižje delovno mesto, ki ustreza delavčevi invalidnosti, to pa, kljub nadomestilom, spet pogojuje nižje osebne dohodke.

Delavci, ki pripeljejo v Slovenijo še svojo družino, imajo še dodatne težave, saj mine precej časa, da si poiščejo oz. dobijo primerno stanovanje. Hkrati pa imajo, kot ostali priseljenci, težave z jezikom in okoljem, ki se navadno precej razlikuje od tistega, ki so ga vajeni. Razlog za to, da pripeljejo družino v Slovenijo, je v upanju, da se jim bo izboljšal življenjski standard, ker si

s stalno prijavitvijo pridobijo določene pravice v tozdu in navadno se zaposli še žena; pogosto pa je razlog tudi osamljenost in neljubo bivanje v samskem domu. Bivanje v samskem domu smo skušali popestriti z različnimi dejavnostmi, predvsem s športom in rekreacijo. Vendar večina delavcev za to ni pokazala zanimanja in se raje prepušča brezdelju, ki se v mnogih primerih konča s popivanjem in medsebojnimi obračunavanji. Žalostna slika vsega tega pa je navadno pot, ki vodi v alkoholizem. Znano je, da smo prav pri zdravljenju alkoholizma delavcev iz drugih republik povsem neuspešni, ker nočejo sodelovati, pogosto pa je zdravljenje nemogoče zaradi ločenosti od družine, ki mora sodelovati pri zdravljenju.

V tozdu skušamo pomagati delavcem na najrazličnejše načine, da bi omilili njihove življenjske razmere. Pred tremi leti smo se odločili, da bomo delavcem iz drugih republik, ki imajo družine v domačem kraju, nudili socialno pomoč v obliki kredita, ker Pravilnik o stanovanjskih zadevah omogoča le kreditiranje delavcev, ki gradijo do 30 km oddaljenosti od tovarne. Doslej so bili sicer ti zneski majhni, segali so do višine 50.000 din, vendar menim, da je vsaj namen vreden pohvale. V treh letih je dobilo socialno pomoč v obliki kredita 25 delavcev, ki ga bodo vračali deset let s 4 odstotnimi obrestmi. Ta denar so delavci porabili za adaptacijo hiš, gradnjo, ponekod celo za izkop vodnjaka, ker ni možna napeljava vodovoda.

Delavcem nudimo še druge oblike socialne pomoči v primerih, ko se znajdejo v težki življenjski situaciji, bodisi, da so dolgo časa v bolniškem staležu in dobijo zelo nizek osebni dohodek, ob elementarnih nesrečah, kolektivnih nezgodah, ob primeru smrti delavca oz. njegovih svojcev, obstaja nepovratna socialna pomoč delavcu, njegovi družini oz. svojcem. V letu 1984 je dobilo nepovratno socialno pomoč šest maših delavcev.

Primer: Neki naši delavki je pogorela drvarnica. Pomagali smo ji tako, da smo ji nudili pomoč v materialu, v vrednosti 10.000 din.

Primer: V železniški prometni nesreči sta pred leti umrla dva naša delavca – zakonca, ki sta zapustila nepreskrbljenega otroka, ki se še šola. Odločili smo se, da bomo otroku do konca šolanja nudili denarno pomoč, ki znaša mesečno 3.000 din, se pa glede na porast življenjskih stroškov valorizira.

Alenka Lipej

**naš
aero**

O družbeni prehrani v Tovarni celuloze in papirja Medvode

V našem tozdu je bil obrat družbene prehrane zgrajen leta 1975 ob izgradnji papirnega stroja in energetike, ko je bilo na novo odprtih 147 delovnih mest. Zdaj je v tozdu zaposlenih 539 delavcev, od teh pa približno dela 240 delavcev v štirih izmenah in delavci se redno ali pa vsaj občasno med delom prehranjujejo v obratu družbene prehrane. Poleg naših delavcev pa so odjemalci še delavci iz drugih delovnih organizacij, iz Hidromontaže in SGP Tehnika.

V družbeni prehrani dnevno pripravljajo pet obrokov: zajtrk (od 5.30 do 7. ure), toplo dopoldansko malico (od 9. do 11. ure), kosilo (od 13. do 15. ure), toplo popoldansko malico (od 17.30 do 18.30 ure) in nočno malico (od 21.30 do 22. ure).

Na zajtrk prihaja dnevno približno 100 delavcev, na toplo dopoldansko malico 272, na kosilo 34, na popoldansko malico 75, na nočno malico pa 27 delavcev. Število posameznih obrokov dnevno niha, precej pa je odvisno od sestave jedilnika. Največ delavcev prihaja na dopoldansko malico, kjer sta običajno na izbiro dva topla obroka s čajem. Delavci, ki delajo v težjih delovnih razmerah, v okolju, ki je zdravju škodljivo, pa dobijo še pol litra alpskega mleka na obrok. Delavci si

lahko kupijo tudi pecivo, jogurt, konzerve (ribe, pašteta, mesni narezek), maslo, marmelado, salame, sir, od pijač pa »Stil« in kislo vodo. Alkoholnih pijač ni. Nekorabljen bloke za malico lahko delavci vnovčijo za suho hrano.

V času remonta, ko imajo delavci podaljšani delovni čas, imajo poleg običajnih obrokov zagotovljeno tudi kosilo.

Ker delo v tovarni poteka v štirih izmenah, se pojavljajo vse pogostejše zahteve delavcev, da bi dobili topli obrok tudi ponoči okoli druge ure zjutraj, ki jim po zakonu seveda tudi pripada. Z uvedbo tople nočne malice bi nastale kadrovske težave, kajti v obratu družbene prehrane je zaposlenih precej žensk in še ne vemo, če bo republiški sekretariat za delo zanje odobril nočno delo. Vsekakor pa bi morali zaposliti še enega kuharja, če bi se odločili za pripravo tople nočne malice.

Nekaj težav nastaja z disciplino nekaterih delavcev, ki prihajajo na malico, saj ne upoštevajo urnika delitve malic in suhe hrane, kršijo razne prepovedi kot so npr. kajenje, odnašajo kuhinjski pribor in podobno.

Po kakovosti hrane, kaloričnosti in raznolikosti obrokov lahko rečemo, da je hrana dobra in delavci se večinoma ne pritožujejo. Mnogim delavcem pa je topel obrok v tovarni glavni ali pa celo edini vir prehranjevanja.

Vrednost bloka za malico je trenutno 98 din, lastni prispevek delavca pa znaša 17 din. Cene so še lanskoletne in pričakujemo, da se bo vrednost bloka v krajšem času povečala, saj drugače obrat družbene prehrane zaradi naraščajočih cen ne bo mogel rentabilno poslovati.

Alenka Škof-Lipej

bila več majhna in od tedaj traja že leta.

Se sedaj spominjaš svojih svilenih trakov in svojega pajacka? Vem, nekje globoko ždi kot bi bila že zdavnaj pozabila na to, da so živi, da so tako živi kot ti. Lahko mi rečeš, da se sprehajam po preživetem, po spominih, ki ne nosijo resničnosti in me napotiš v brezno lakote, kjer matere dojijo s praznimi prsmi, ali v teror rešetk, kjer mučenje ni preživeto. Toda misliš, da te ženske, ki danes tako živijo, in so nam, ki jih gledamo iz mehkih naslonjačev, tuje ob tem, da vzbujajo v nas roje vprašanj zakaj, kdo je kriv za tako človeka nevredno življenje, ne nosijo v sebi svojih svilenih trakcev in svojih pajackov z iglami v rokah ali v srcu?

Zopet sva skupaj in čeprav sva si tako različni, čeprav je najin vsakdan tako drugačen in so najini praznični dnevi tako različni, sva eno, ženska. Rekla boš, zakaj to tako poudarjam, kot bi bilo to nekaj posebnega ali nevzakdanjega, ali da sva to le medve in da se ob naju krog začne in zaključí. Nočem naju izpostavljati ali jemati iz verige, ne kot dva pomembna in ne kot dva nepomembna članka saj veš, da so za obstoj verige pomembni prav vsi, sicer je vse krajša in krajša, če ji kakšen zmanjka, vendarle ostaja veriga. Želela sem le vedeti, če ti moje vprašanje vzbuja željo po sprehodu v sebe, željo poiskati odgovor in željo po začetju tistega, kar je v tebi, čeprav ždi globoko, kot bi ne bilo več uporabno v tem življenju. Tako kramljanje je včasih potrebno, pomaga preseči vsakdanjost, v katero smo otopeli kot ljudje, ki znamo narediti raketo in atomsko bombo, pozabljamo pa na svilene trakove, nase kot bitja, ki potrebujejo te trakove tudi ob velikih in zelo zapletenih načrtih za atomsko centralo.

In prav osvobojena te vsakdanjosti lahko zopet zaživiš z vsemi vrtilinami in napakami, boji za hrano, obleko, gledališče, mirno gladino vode, ki se zna razpeniti in pogoltniti v svoje valove še tako veliko ladjo, z bojaznimi, da se tvoje želje ne bodo nikoli uresničile, da bo nekdo le spregovoril in ponudil zlim jezikom tvoja najgloblja čustva. Rekla boš, ne želim si tega, pusti me da grem naprej v tem oklepu, saj v bistvu mi pomaga, jaz sem se ga navadila, skrrije marsikaj in marsikaj predružači, meni pa pušča vse, kar je v meni, tudi laži.

Zopet krog, veriga in njeni členki, zopet resnice, laži in predružene resnice, vedno znova kot letni časi. Ko ti ponudijo svoje razkošje in te prepričajo, da ga vzameš, odidejo. Tako pomlad, poletje, jesen in prav tako zima. V tebi ostajajo obljube, pa ne pozabi, tudi svileni trakovi in pajacek.

-kr

ZAPIS OB 8. MARCU

Obljube letnih časov

Ko se zbudiš ali kot bi se zbudila, morda še ostajaš v sanjah, ki ti jih je narisal tvoj pajacek. Ti, mala punčka, ki ob svilenih traktih poznaš tudi pik in njegovo bolečino. Ali misliš, da se to da pozabiti, ko odrasteš. Poglej se, ko so tvoji otroci že v postelji, ko si že prebrala gradivo za jutrišnjo sejo, ko si že vse pomila in pospravila, ko si od-

ložila pletilke, ko ti je padla tvoja najljubša knjiga iz rok, tedaj se poglej, začutiš v sebi še tiste svilene trakove in bolečino igel, ki si jih zabadala v svojega pajacka?

Sedaj si budna in si velika; so jutra, ki prinašajo smeh na tvoje ustnice in so jutra, ki te odenejo v žalost in morajo jih sprejeti takšna, kakršna pridejo. Ponavljajo se, v tebi so si že tako podobna, da že ne veš več ali so smejoča ali žalostna, kot bi se zila v eno dolgo jutro, ki rojeva dolg dan, ki se zopet prevesi v večer in končno v noč, ki ponuja počitek. Ti hitiš, delaš, skrbiš za vse kar se giblje in dogaja okoli tebe, kot da bi se navadila in sprejela prav sleherno drobtino, ki ti je bila vsiljena ali preprosto ponujena. Vzela si vse kot bi morala vzeti vse in za vse skrbeti. Začelo se je, ko komajda nisi

To pa lahko popravimo

Morda je to, kar želim zapisati, že zamujeno. Morda je nekoliko odmaknjeno od novega leta – vendar menim, da si takšna in drugačna praznovanja koledarsko sledijo. In če to pišem zdaj, bo za pravi premislek kar pravšnji čas.

Vrnimo se k novoletnim praznovanjem. Predolg in preveč utrudljiv bi bil, če bi vse natančno opisal. Spomni-

mo se le, da smo v naši delovni organizaciji praznovali skoraj v vseh pisarnah in oddelkih. Veselo je bilo na vseh lokacijah in kar nekako nenapisano pravilo je, da se »zadnji vztrajnejši« iz raznih delovnih okolij zberejo v »zvezdarni«, v Kocenovi ulici.

Tako je v preteklosti nekdo poimenoval naše materialno knjigovodstvo. Dekleta – po imenu sodeč – zvezdice so vselej skrbno in privlačno pripravile in okrasile svoje prostore. Poskrbele so za prijetno razpoloženje, srečolov, glasbo in drobne pozornosti.

Ali nismo v isti hiši praznovali pravzaprav povesod, prezrli pa skrbno

okrašene jedilnice? Tu je bilo na voljo doma pripravljeno pecivo in mini sendviči ter razne priloge so bili prava paša za oči. Bila je tudi pijača vseh vrst, glasba pa taka, ki je ni bilo drugod.

In kljub temu je mladina ostala skoraj povsem sama. Mladi so dokazali, vsaj tisti, ki so bili tam, da je v njih nekaj več. Starejši jih vselej kaj radi vse po vrsti stlačimo v isto »malho«.

Pa ni tako! V večini smo takšni, ki mladim cigareto in žgano pijačo hitro posplošeno očitamo, kaj drugega pa sploh ne vidimo.

Franc Perc

Zaključek nagradnega natečaja

Predsedstvo mladine v celjski Kemiji je pregledalo prispevke, ki so jih na nagradni natečaj – Koliko poznamo Aerove izdelke – poslali varovanci VVZ Zarja in učenci osnovnih šol Veljka Vlahovića in Ivana Kovačiča-Efenke.

Člani predsedstva so se odločili, da nagradijo vse likovne izdelke varovancev VVZ Zarja.

Iz oddelka Fran Roš so to: Tina Čakš, Barbara Gril, Damjan Stvarnik, Neža Ceglar, Urška Krajšek, Miha Šturm, Željko Krejič, Mitja Šterk in Blaž Ogorevc.

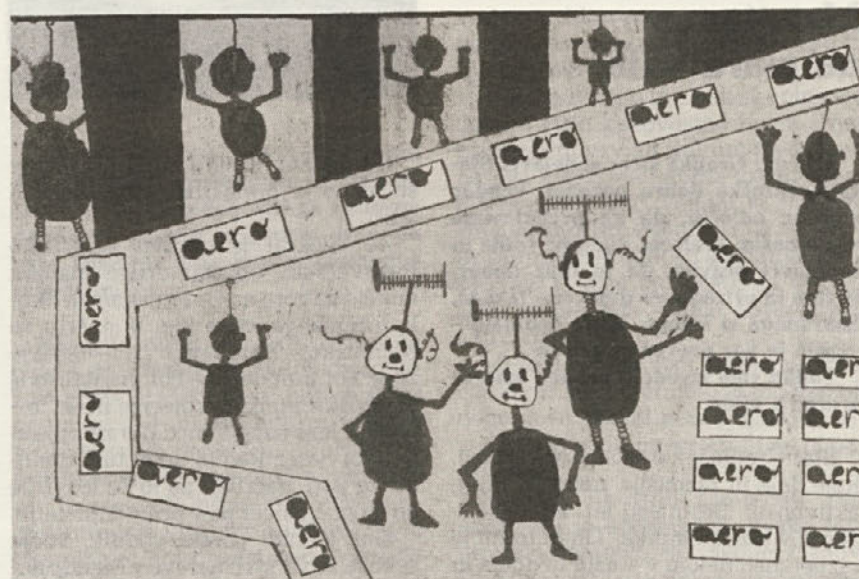
Iz oddelka Nova vas pa: Darja Blatnik, Alma Selimović, Nina Muremovič, Tina Delakorda, Tanja Šuligoj, Rok Založnik, Sanja Slapar, Barbara Gradišnik in Katja Petan.

Od učencev Osnovne šole Veljko Vlahovića, ki so sodelovali na natečaju, so bili nagrajeni za pesmi: Barbara Kveder, Gregor Kramberger, in Tanja Žulič. Za spise: Alja Koštomaj, Alenka Podpečan, Saša Lužar, Karmen Žekar, Snežana Stojanović, Tatjana Petrovič in Grega Leben. Za risbe pa: Simona Kolar, Sabina Grešak, Tina Belcer, Matejka Rojnik, Neva Ečimović in Lidija Leskovšek.

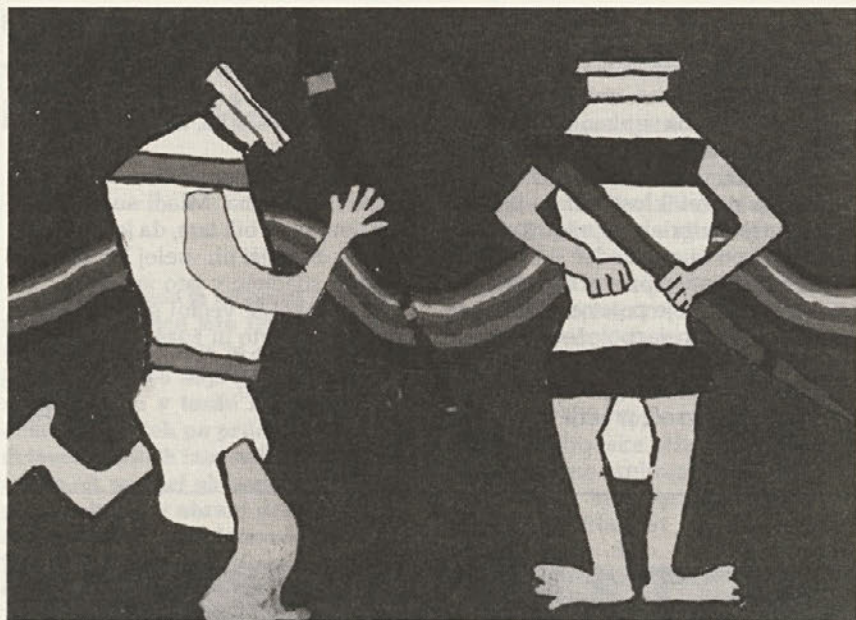
Iz Osnovne šole Ivan Kovačič-Efenka pa so bili nagrajeni za pesmi: Petra Privšek in Marta Kovačič. Za spise: Špela Perc, Jerneja Perc in Jolanda Kolar, za risbe pa: Marko Polak, Gregor Jager in Gregor Jesenek.

Tempere tekmujejo – Gregor Jesenek

Stroji in delavci – Matejka Rojnik

Veseli otroški živ-žav je 14. februarja popoldne napolnil jedilnico na Ipavčevi ulici. Nagrajence sta pozdravila pomočnik direktorja TOZD Kemija Celje za tehnično področje Janez Marin in predsednica mladine Marjana Kores.

Pri organizaciji in skromni zakuski pa so priskočili na pomoč še nekateri mladinci iz tozda, z mentorico mladine Anito Žoher.

Izvedeli smo tudi, da predsedstvo mladine za prihodnji natečaj že načrtuje nekatere spremembe, ki bodo omogočile širše spoznavanje Aera in popestrile sodelovanje najmlajših in učencev osnovnih šol.

Tokrat smo se v uredništvu odločili za objavo risb treh nagrajenih avtorjev.

Z barvami slikamo – Gregor Jager

NAŠI SODELAVCI

svojih doživetjih na planinskih poteh je pred časom pisal v našem glasilu.

Mimogrede še izvem, da sta njegova »konjička« še smučarski tek in plavanje. Vse to ga spodbuja, da vztraja pri delu in ohranja dobro telesno pripravljenost.

Čeprav je prostega časa pravzaprav vse manj, pa Blaž Črepinšek že petindvajset let tudi vztrajno kolesari. Skoraj neverjeten se zdi prvi trenutek podatek, da je lani s kolesom prevozil 4.500 kilometrov. Pa je vendarle res!

Lani je sodeloval na osmih kolesarskih maratonih: kozjanskem, pohorskem, maratonu Franja, Tri srca, kamniškem, na Vršič, Dakijevem, celj-

Maratonec na maratonih

V tozdu Grafika sicer sodelavci Blaža Črepinška dobro poznajo, vendar smo se odločili, da ga predstavimo vsem našim bralcem. Njegovi vodje in sodelavci pravijo, da je Blaž dober, vesten in prizadeven delavec – takšen, kakršnega si želimo. In še dodajajo – včasih je kar preveč natančen ...

Toliko smo izvedeli, preden smo se srečali z njim.

Blaž Črepinšek o sebi ne govori rad. Raje dela in razmišlja, načrtuje svoje aktivnosti. Šestnajst let že dela v Aeru, v tozdu Grafika. Tih in trden je razpet med delom v službi in doma in šele ob vprašanju o njegovih ljubiteljskih dejavnostih se razgovori.

Planinstvo. Koliko lepih spominov se utrne iz preteklih petintridesetih let!

Že večkrat je opravil slovensko transversalo, obiskal druge manjše, mikajo ga gore na Gorenjskem in okoli Jezerskega in še kje. V načrtu so Kamniške, Karavanke ... Poglavlje zase: Pot treh dežel – Pot prijateljstva, planinska akcija, v kateri je Blaž Črepinšek lani osvojil medaljo za opravljeni prvi del. Rad bi dobil tudi diplomu te poti, načrtuje pa jo že letos, če bo mogoče, sicer pa v prihodnjih letih.

Blaž je tudi gorski vodnik, vodja sekcije za varstvo narave v Meddruštvenem odboru Savinjska in prizadeven član Planinskega društva Aero. O

skem, pa še planinskem v Logarsko dolino in po diagonali Slovenije.

Volja, vztrajnost in pripravljenost so vodila športnika-rekreativca. Blaž Črepinšek ne kolesari le zato, da bi tekmoval in čim hitreje prišel na cilj, ampak uživa tudi v opazovanju okolja. Pravi, da se ponudi veliko možnosti za kasnejše izlete in temeljitejši ogled narave.

Letos je Blaž postal predsednik kolesarske sekcije v naši delovni organizaciji. Veseli ga, da se za to obliko rekreacije navdušuje vse več sodelavcev, tudi mladih, želel pa bi, da bi se vključilo tudi več žensk. Seveda so tu še drugi načrti. Tisoč kilometrov po Sloveniji, dobro delo sekcije in še kaj.

Zmerno ukvarjanje z rekreacijo ne more nikomur škodovati, prej koristi. To so misli našega sodelavca Blaža Črepinška, ki sicer zase pravi, da so mu dnevi vse prekratki, vsem pa potrjuje pravilnost svojih odločitev in uspehov tudi na tem področju.

**naš
aero**

POROČAMO O ...

Posvet organizatorjev kulturnega življenja

Organizatorji kulturnega življenja v celjskih delovnih organizacijah so se sestali 13. marca na enodnevem posvetu, ki je bil sicer organiziran prvič. Organizatorja posveta sta bila Občinski sindikalni svet in Zveza kulturnih organizacij Celje.

Organizatorji kulture so razpravljali o možnostih za delo na tem področju v posameznih delovnih organizacijah in med drugim ugotovili, da so v svojih prizadevanjih največkrat osamljeni in

omejeni na majhna finančna sredstva, ki jih v posameznih delovnih okoljih namenjajo tej dejavnosti.

Ugotovili so, da pri svojem delu nimajo prave opore niti v sindikatu, niti pri samoupravnih organih. V posameznih delovnih organizacijah delujejo različne skupine, ki se aktivno ukvarjajo s kulturno dejavnostjo npr.: pevski zbori, okteti, recitacijske skupine in likovne skupine. Menijo, da je financiranje njihovih dejavnosti v primerjavi s športno rekreativnimi dejavnostmi več kot pičlo. Ugotavljajo pa tudi, da je zanimanje za sodelovanje v kulturnih skupinah vedno večje, kar pripisujejo dejstvu, da se z vedno nižjim standardom delavcev oži krog prostočasnih aktivnosti na tiste, ki so bližje doma in poceni.

V nadaljevanju posveta so udeleženci posveta obravnavali tudi gradivo za sejo CK ZKS, ki bo po desetih letih premora spet posvečena kulturi.

Dogovorili so se tudi za sodelovanje pri skupnih kulturnih prireditvah, ki bodo letos v celjski občini in sicer: prvomajsko praznovanje na Gričku, Zlet svobod - 4. julija, ki bo združen s srečanjem borcev in mladine Jugoslavije.

Posvet so zaključili z ugotovitvijo, da bi za boljše, bolj prodorno delo organizatorjev kulturnega življenja morali v sindikatu organizirati vsaj en posvet vsako leto.

Dora Rovere

Kaj smo v preteklem letu naredili na kulturnem področju?

V preteklem letu smo večkrat pisali o posameznih prireditvah, ki smo jih organizirali člani komisije za kulturno dejavnost, vendar je gotovo prav, da našo enoletno dejavnost predstavimo celoviteje.

Komisija za kulturno dejavnost, ki deluje pri Konferenci izvršnih odborov zveze sindikatov v naši delovni organizaciji trinajsto leto, je v prvih letih delovala predvsem na področju organiziranja obiska različnih kulturnih in zabavnih prireditev in regresirane prodaje vstopnic za le-te. Tu in tam (enako kot danes) smo pripravili kakšno proslavo in s tem so se naše aktivnosti končale.

Pred šestimi leti smo na pobudo posameznikov - ljubiteljev lepe pesmi ustanovili mešani pevski zbor Aero.

V istem času smo ugotovili, da je v Aeru večje število delavcev, ki se ukvarjajo z likovno in dramsko umetnostjo, zato smo ustanovili likovno in recitacijsko skupino.

Z ustanovitvijo teh treh skupin smo dosegli višjo kakovostno raven širjenja različnih zvrsti kulture med člane našega kolektiva. Morda vse to zveni malce suhoparno, vendar je prav, da ste z možnostmi vključevanja v različne kulturne aktivnosti seznanjeni vsi, saj vam to daje možnosti, da se tudi sami vključujete v delo posameznih aktivnosti.

Mešani pevski zbor sprejema nove člane vse leto. Trenutno bi bili najbolj dobrodošli ženski pevski glasovi, seveda pa moških pevcev tudi ne bi odslonili.

Skupina likovnih amaterjev (trenutno jih je sedemnajst) vsako leto pripravi razstavo del svojih članov. Seveda vsakič povabijo k sodelovanju vse tiste, ki se ukvarjajo s slikanjem,

tako da je vsako leto več razstavljalcev v Muzeju revolucije. Naši likovni amaterji delujejo tudi v društvi likovnih amaterjev Celje, Vojnik in Žalec. Nekateri posamezniki so že večkrat razstavljali tudi samostojno. O tem smo vas sproti obveščali.

Recitacijsko skupino sestavljajo mladi člani. Število sodelujočih se prav zato iz leta v leto menjuje, vendar so neglede na to doslej sodelovali na vseh proslavah v naši delovni organizaciji, pa tudi na prireditvah, ki jih organizira Občinski sindikalni svet ali Zveza kulturnih organizacij Celje.

Seveda pa bi želeli omogočiti delovanje še novim skupinam, v kolikor bi se pokazal interes. Morda bi se lahko ustanovila skupina tamburašev, ki so pred mnogimi leti v Aeru že delovali ali pa kakšna druga glasbena skupina. Lahko bi se zbrali ljubitelji ročnih del in podobno.

Člani komisije za kulturno dejavnost pa poleg navedenega skrbimo še za seznanjanje delavcev z vsebinami knjig, ki si jih lahko izposodite v knjižnicah.

Sodelovali smo tudi pri delu delegacije SIS za kulturo.

Že v preteklosti smo želeli organizirati oddelek knjižnice v naši delovni organizaciji. Vendar je to trenutno še zelo težko izvedljivo, saj bi takšna dejavnost zahtevala zaposlitev novega sodelavca na tem področju.

Doslej smo vso kulturno dejavnost gradili na prostovoljnem – ljubiteljskem delu. Seveda bi bili rezultati kulturnih prizadevanj boljši, če bi se tudi to področje dela – enako kot šport in rekreacija – profesionaliziralo, saj bi s tem lahko dosegli obširnejše in bolj kakovostno delo. Seveda v teh stabilizacijskih časih to verjetno še ne bo izvedljivo prav kmalu. O tem bi veljalo razmišljati v dolgoročnejšem smislu, saj športna in kulturna dejavnost nikakor nista v enakovrednem položaju, če upoštevamo dejstvo, da je področje športa in rekreacije že več kot deset let profesionalno vodeno.

Kljub vsemu bomo člani komisije za kulturno dejavnost tudi v prihodnje po svojih najboljših močeh skrbeli za razvoj kulturne dejavnosti.

Zato, da bi delovali bolje, pa bo dobrodošel vsak vaš nasvet oz. predlog, saj še vedno velja stari pregovor: »Več glav, več ve.«

Dora Rovere

ranje posameznih objektov s strani OZN ali drugih finančnih institucij. Letno tako zberejo približno dva milijona dolarjev. Za pokrivanje osnovnih stroškov je potrebno okrog 700.000 dolarjev, ostala sredstva pa se porabijo za izvajanje programov. V centru dela dvanajst strokovnjakov – stalnih delavcev (šest Jugoslovanov in šest tužcev), vsi ostali so nestalni sodelavci iz posameznih držav, ki prihajajo v center le za določen čas, na določeno področje dela.

Približno polovico dela se v centru samem izvaja skladno s programom, ostalo pa v državah, v katerih se izvajajo posamezni projekti. Omenimo le nekatere projekte, ki so trenutno v teku: povečevanje učinkovitosti lesno-predelovalne industrije (partner je tudi Lesnina), povečanje učinkovitosti javnih podjetij v Boliviji (kjer letno beležijo 2.000 odstotno inflacijo, izredno nestabilna dežela).

Ob koncu obiska nam je Rasto Mačus, ki nas je seznanil z delom centra, še povedal, da lahko ima Jugoslavija – kot domačin – veliko možnosti sodelovanja in vplivanja na program dela, vendar te priložnosti doslej nismo znali izkoristiti, kljub večkratnim ponudbam naših strokovnjakov, ki v centru delajo. Gotovo je res, da v centru razpolagajo z mnogimi informacijami, ki bi bile koristne mnogim našim delovnim organizacijam.

V večernih urah smo udeleženci ekskurzije sodelovali še v razgovoru o aktualnih mednarodnih dogodkih, ki ga je vodil sekretar Sveta za mednarodne odnose pri republiški konferenci SZDL.

Ogledali pa smo si tudi Cankarjev dom in predstavo Zlatka Šugmana – Fraklova vrnitev.

Anita Žoher

Ekskurzija članov kluba OZN

rektor (Slovenec – tovariš Vodušek) z dvema pomočnikoma.

Center se pri izvajanju svojega programa povezuje praktično z vsemi organi in specializiranimi organizacijami OZN (UNCTAD, UNIDO, UNESCO, FAO, ECOSOC, UNDP, ...), ki se ukvarjajo z ekonomskimi vprašanji.

Osnova financiranja centra je članarina članic in neposredno financi-

Člani Kluba OZN Aero smo februarja obiskali Mednarodni center za upravljanje podjetij v družbeni lastni v državah v razvoju (INTERNATIONAL CENTER FOR PUBLIC ENTERPRISES IN DEVELOPING COUNTRIES) v Ljubljani.

Center je nastal po predlogu Skupine 77, z namenom, da bi v njem preučevali in omogočali hitrejši razvoj javnih podjetij v državah v razvoju, ki so hkrati tudi nosilci razvoja le-teh. Naloga centra je, da skrbi tudi za razvoj družbenih podjetij v predelih držav, kjer industrija še ni razvita.

Delo centra usmerja skupščina, ki jo sestavljajo članice držav v razvoju. V centru je 35 članic, skupščina pa se sklicuje vsaki dve leti. Sklica se v glavnem udeležijo ministri oziroma njihovi namestniki. Operativno delo pa v centru usmerja petnajst članov upravnega sveta, ki ga vodi izvršni di-

Priznanje Juretu Godcu

Ob slovenskem kulturnem prazniku je Kulturna skupnost občine Titovo Velenje podelila več priznanj.

Med letošnjimi nagrajenci je bil tudi naš sodelavec Jure Godec, ki je za dolgoletno in uspešno delo na področju kulturne dejavnosti prejel Napotnikovo srebrno značko. Priznanje našemu sodelavcu gre še posebej za aktivnost in dosežke na likovnem področju ter sodelovanje z društvom šaleških likovnikov.

Morda bi ob tem omenili še to, da je Jure Godec lani sodeloval tudi na likovni koloniji ob rudarskem prazniku v Titovem Velenju in za svoj akvarel iz življenja rudarjev prejel prvo nagrado.

Juretu Godcu seveda želimo še veliko uspehov tudi v prihodnje, za priznanje pa mu iskreno čestitamo!

KULTURNA SKUPNOST VELENJE
PODELJUJE

TUV.
Jure Godcu

SREBRNO

NAPOTNIKOVO

ZNAČKO

ZA 15 LET
USPEŠNEGA IN DOLGOLETNEGA DELA
NA PODROČJU KULTURNE DEJAVNOSTI

TITOVO VELENJE
8. febr. 1985

PRESBERNIK SKUPNOSTI
J. Godec

ŠPORT IN REKREACIJA

IV. rekreativne zimske igre grafičnih delavcev Slovenije

Na Črnem vrhu nad Idrijo so se 16. februarja odvijale letošnje že IV. rekreativne zimske igre grafičnih delavcev Slovenije. Prireditelj iger je bila tiskarna LJUDSKA PRAVICA iz Ljubljane.

337 delavcev iz dvajsetih delovnih organizacij grafične dejavnosti se je pomerilo v veleslalomu in smučarskih tekih. V naši ekipi je bilo 21 tekmovalcev (šest tekmovalk in petnajst tekmovalcev). Seveda se tekmovanja niso mogli udeležiti smučarji iz medvoškega tozda, ki sicer nastopajo na zimskih igrah papirničarjev Slovenije.

Dosegli smo naslednje rezultate:
– ekipno 1. mesto v veleslalomu.

Rezultati posameznikov:

– ženske nad 30 let: 2. mesto Irena Schmidt, 7. mesto Ivanka Pajk;

– ženske do 30 let: 3. mesto Jerneja Perič, 9. mesto Silva Zapušek, 12. mesto Marija Špeglič, 19. mesto Sonja Gašparič;

– moški nad 45 let: 1. mesto Slavko Zgozdek, 2. mesto Otmar Koštomaj, 7. mesto Gorazd Kovačič, 17. mesto Baldo Jenko;

– moški od 36 do 45 let: 8. mesto Milan Zimšek, 15. mesto Marjan Slamnik, 25. mesto Janez Vučer, 41. mesto Andrej Bajec;

– moški od 26 do 36 let: 2. mesto Igor Nunčič, 11. mesto Žarko Samec, 27. mesto Ivan Srebot;

– moški do 26 let: 3. mesto Srečo Zupan, 13. mesto Radovan Jenko, 14. mesto Stane Zaveršnik, odstopil Janez Zakojšek.

Naša ekipa za smučarske teke je bila nepopolna, saj v dveh kategorijah pri ženskah in moških nismo imeli predstavnikov.

Rezultati posameznikov:

– ženske do 30 let: 7. mesto Ivanka Pajk, 11. mesto Marija Mráz.

Pri moških je v kategoriji do 35 let nastopil naš edini tekmovalac Igor Nunčič, ki je osvojil 11. mesto.

Za končno ekipno uvrstitev sta se od vsake kategorije upoštevala rezultata dveh tekmovalcev. Tako smo v končno razvrstitvi zasedli 5. mesto.

Čeprav je bil čudovit zimski dan, smo bili z organizatorjem tekmovanja – Smučarskim društvom Črni vrh – vse prej kot zadovoljni. Progi za vele-

slalom sta bili zelo slabo pripravljene, pa tudi za merjenje časa je bila na voljo le ena naprava. Tako so tekmovalci z visokimi štartnimi številkami čakali na smučišču tudi do štiri ure. Tudi vlečnica se je večkrat pokvarila.

Drugače je bilo pri tekih, ki so bili na prekrasni progi zelo dobro pripravljene in izpeljane.

Obžalujemo lahko, da v naši delovni organizaciji nimamo večjega števila resnih smučarjev-tekačev (lahko tudi rekreativcev), ki bi nastopili v vseh kategorijah, saj na tekmovanju tudi zadnjevršeni prinese ekipi deset točk. S popolno ekipo tekačev, ne glede na uvrstitev, bi se gotovo uvrstili še bolje oz. višje.

Podelitev nagrad so prireditelji pripravili v hotelu Bor na Črnem vrhu. Tako smo imeli po razglasitvi rezultatov še pravo družabno – rekreativno srečanje.

Janez Vučer

Še bolj naprej

Konferenca planincev je za nami. Mrzli val v januarju je nekatere člane zadržal doma, vendar se nas je vseeno zbralo 157. Kljub temu je delo konference dobro potekalo in bilo tudi uspešno. Če bi strnili letošnje delo planinskega društva Aero, bi lahko zapisali naslednje ugotovitve:

Delovni načrt društva – predvsem iz opravičljivih finančnih razlogov – nismo izvedli v celoti. Zavestno smo morali odstopiti od treh visokogorskih tur, najlepših in najpomembnejših. Tudi samoprispevkov za prevoz ni bilo dovolj, da bi zbrali sredstva za zelo visoko ceno potovanja.

Res je, da je občutna nekoliko slabša udeležba na naših ostalih akcijah.

Tu se ni moč izgovarjati na cene prevoza, saj je bil le-ta sorazmerno poceni, posluževali pa smo se rednih vlakovnih in avtobusnih prog. Prej, kot čemu drugemu, to velja pripisati nekaterim »pomehkuženim« članom, tistim, ki raje potegnejo odejo čez glavo v ne povsem idealnem vremenu in drugo. Na konferenci sem dejal: »Vselej pač v nahrbtnik ni moč nabasati samih dobrot ali pa enostavno s seboj vzeti prav debele denarnice.« In res je treba spet pretehtati – ali je bolje zaradi tega ali onega vzroka ostati doma.

Društvo bo tudi v prihodnje skrbno gospodarilo z dodeljenimi sredstvi, pripravljalo izlete in akcije, ki so za večino najugodnejše, seveda kolikor premore društvena blagajna. Vse os-

talo pa – vse od dobre volje in podobno – je odvisno od nas samih!

V preteklem letu smo zasledili tudi nekoliko manjšo aktivnost med našimi planinskimi vodniki. Nikakor niso uspešni v svoji organiziranosti in težava je v lastnih skupnih zasnovah. Vse premalo časa je bilo posvečenega načrtovanju posameznih težkih tur in samim pripravam za izlete še doma. Menim, da bi bilo prav, da se vselej pripravimo na posebne prilike, čeprav kasneje tudi same po sebi odpadejo, nikakor pa nas ne smejo vedno znova presenetiti.

Že iz mladinskega poročila, pa tudi na sestankih za pripravo letošnje konference smo načrtovali, da pričnemo z resnejšim delom z mladino. Prvi korak je bil storjen. Dva mentorja mladinskih planinskih izletov sta bila na dopolnilnem izpolnjevanju na Pohor-

ju. Tako obogateni z znanjem obljublajo, da bo letos delo z mladino presečenije.

Tako ali drugače so na konferenci izzvenela vsa ostala poročila, ki v prihodnje obetajo še boljše delo. Finančno poslovanje smo vestno urejali in nadzorni odbor ni imel bistvenih pripomb. Razveseljiva je tudi ugotovitev tovariškega razsodišča, ki ni imelo nobenih vprašanj.

Obetaven korak naprej je opazen pri delu naših markacistov in v odboru za varstvo narave. Morda slednji ne bi smel biti tako ozek. V delo na tem področju bomo morali v prihodnje vključiti več naših planincev in mladine ter s skupnimi močmi za društvo izvesti več akcij. Morda bi to bila tudi ena od oblik vključevanja mladih, v prizadevanjih za čisto in lepo naravo ter varstvo že tako redkega planinskega cvetja.

Kakšne in katere naj bi bile naše aktivnosti v letošnjem letu smo pravzaprav razpravljali že lani. Oblikovali smo predlog in ga posredovali v javno razpravo, ki je potekala vse do konference. Predlogov – novih ali bistvenih pripomb ni bilo – morda le nekaj izboljšav. Torej, naš letošnji načrt smo na konferenci potrdili. Obenem pa velja pripomniti, da so bile v razpravi zamisli, da bi znova spodbudili zanimanje za pohod po Slovenski planinski transverzali. Izražena je bila želja, da bi nekatere dele te poti opravili skupno in organizirali skupinski – tudi cenejši prevoz.

Konferenco smo zaključili z razpravo, ki smo jo sklenili z ugotovitvijo –

Spomin z vrha Špika

kot je v svojem govoru dejal predsednik Meddruštvenega odbora Savinjska: »Pozivam vas k še večjemu in tesnejšemu sodelovanju ter uresničevanju skupnih planinskih ciljev. V tem prednjačite in vaše delo je vidno in uspešno.«

Omenimo še to, da so nas letos obiskali in predlagali lep niz skupnih ciljev delegati pobratenega društva iz Ruš. Potrdili smo dobro in trdno sodelovanje.

Prav razveseljivi so bili obeti za pomoč pri delu našega društva, ki jih je na konferenci izrekel naš glavni direktor Milan Zupančič. Dodali bi mor-

da le še to: »Že danes storimo nekaj za naše prihodnje rodove!«

Po zaključku konference nas je prijetno presenetila mladinska plesna skupina Impala iz Škofje vasi. Zaplesali so nekaj dobro izpeljanih modernih plesov. Tudi stari kankan, valček in še nekateri plesi so bili izvedeni zares odlično.

V nadaljevanju smo si vzdušje ustvarjali sami in ob zvokih ansambla Cmok, ki nam je igral zastonj. Vedro razpoloženje je v levški Nami trajalo tako dolgo, da so nam zunaj zamrznilo avtomobili.

Franc Perc

LITERARNI UTRINKI

Tebi

Vzemi en dan,
vzemi eno noč,
poišči jutro in
našel boš večer.

Moje sonce je zatonilo,
žarke svoje za obzorje
skrilo.
Žalost v srcu spi, rana
spominov krvavi.
Odpri se misel, veter lahan
te preko polj odnese, v jutro
rano brez sonca, v dlan
objokano.

Iščem te, dragi, v pesmi
in vetru, v snežnem naletu,
pod soncem te ni.
Odmev v srcu, spomin v pesmi,
slika vsakega dne, prosim vrni
se...

Solza topla in slana, sama..., zakaj?

Pred njim, kakor pred smrtjo, nimam
skrivnosti...

Spoznanja sad – kesanje nemilo,
v rasti cveta je srečo zamorilo.

Po svetu, v megli, v zvezdnati noči,
v zlatem vinu dni, k črnim vračajo
se pesmi, pesmi najlepših dni.

Sence preteklih dni, v brazdah mor-
skih čeri, valovi podivjani, dnevi
ljubezni izprani.

Zahajajoča ladja, klic odmevov, brez
cilja hiti k povratku preteklih dni.

Najlepša je pesem, pesem življenja,
dragoceno darilo – tvoja ljubezen,
ne obstoja pravilo,
spoznanja sad, sodeče je srce v srcu,
koliko bo seme sreče bogato obrodilo.

Ostani slep za prošnje moje,
naj pepel in dim pišeta pesmi
moje.

Cvetka

Utrinki

Kam ti blodi pogled, kaj premišljuješ, zakaj je v tvojih očeh toliko bolečine? Česa se bojiš? Zakaj te je strah? Od kod ta pogled poln bojazni in tesnobe? Odgovori mi. Opazujem te. Pri topli krušni peči sediš in šivaš moje zbledele kavbojke. Rekla sem, da jih bom vrgla stran, a ti jih šivaš. Tvoje dobre roke...

Obrezuješ trto. Svetloba pada na tvoj obraz, ki ga zakriva ruta. Odložiš

škarje in spet gledaš... Kam blodi tvoj pogled? Trto obrezuješ s tolikšno toplino, dlani ti božajo to plemenitost Tvoje roke, tvoje roke...

Rada bi še spala, toda ura zvoni. Utišam jo in se obrnem na drugo stran. Nekaj toplega se me dotakne, nekaj mehkega... ujame roke, tople dlani. Še v spanju zaslišim besede: »Ali ne greš v službo, štiri je že?« Globoko vzdihnem: »Kako bi še spala.« Na obrazu začutim njene roke. Čisto lahko, kot spomladansko sapico, me pobožajo njene dlani. Tvoje roke so čudovite.

Mrzlo januarsko jutro si obležala. Nihče me ni zbudil, nihče me ni pobožal. Tvoje roke so kot mrtve počivale na odeji. Se spomniš, kako težko je brat skrival solze? Toda, ne!

Babica, vse si prenesla in se vrnila. Spet me tvoje roke budijo, tolažijo, bodrijo... babica, kako te imam rada.

V tvojih očeh ni več bojazni, ni več bolečine, smeješ se. Iz tvojih lepih oči sije iskričnost in veselje, nič več bolečina. O, babica, tako zelo rada te imam, tvoje roke, tvoje čudovite dlani. Hvala ti babica, da si z menoj, da čutim tvoje dlani... poljubila jih bom!

Cvetka

Preberite, ne bo vam žal...

Herkules in sedem mačkic je zbirka novel Ephraima Kishona, izraelskega pisatelja, katerega Družinske zgodbe so pred leti izšle pri Mladinski knjigi.

Izbor črtic z naslovom HERKULES IN SEDEM MAČKIC je povzet iz več zbirk in predstavlja zanimiv izbor njegovega humorja in satire, ki je izredno preprosto, vendar na trenutke ironičen, a vseeno duhovit in domiseln. To je proza, ki nenehno spominja na kritične misli in želje preprostega človeka. Večji del novel je prevzet iz tistih Kishonovih zgodb, ki so nastale pod vtišom njegovih potovanj po vseh deželah sveta, druge pa so veder in kritičen odsev njegove in seveda naše vsakdanjosti. Tu se srečujemo z vsemi našimi malimi in velikimi slabostmi in skušnjavami.

V popotnih zgodbah nas vodi na veselo popotovanje po različnih deželah sveta. Potujemo od doline metuljev do pestrih ulic Amsterdama in pretirano čiste Švice.

V novelah spoznavamo današnji svet, čas in prostor skozi humor in satiro in te Kishonove popotne zgodbe so enako zanimive tako za svetovne popotnike kot za vse, ki so ostali doma in enostavno uživajo ob branju.

V založbi tržaškega tiska je lani izšla »detektivka« Vladimirja Bartola ČUDEŽ NA VASI.

Detektivka sem zapisala v narekovanjih zato, ker v pričujočem delu zasledimo, poleg svojskega sloga, tudi

zanimivo in predvsem resnično vsebino. Zgodba je iz časov pred drugo vojno in prikazuje neko vas, v kateri razni pripetljaji vznemirijo vsakdanje življenje.

V središču romana je človek in njegovo duševno življenje, ki je v glavnem vzrok vseh zapletov in razpletov v vasi. To psihološko detektivko razgibava pisatelj s svojo ironijo in raziskovanjem človekovih vrlin, nevednosti o samem sebi, kar ponavadi vedno tiči v ozadju vsakega medčloveškega konflikta.

Kratka vsebina: V vas pride hipnotizer, ki med drugimi hipnotizira mladenko, ki se po predstavi noče zbuditi. Kasneje se izkaže, da je vzrok za njeno spanje v njeni duševnosti. To ugotovi in problem reši eden od vaških študentov, ki je prišel na obisk k prijatelju ob koncu tedna. Skratka, svojsko, zanimivo, v preprostem slogu napisano delo.

N. Richard Nash je avtor, ki ga pri nas poznamo predvsem po dramskih tekstih, tokrat pa se predstavlja z romanom VZHODNIK, DEŽEVJE.

Dogajanje v romanu je postavljeno na Havaje v čas tik pred japonskim napadom na Pearl Harbour, ki je pomenil vstop ZDA v vojno. Temeljni konflikt se dogaja na več ravneh. Osnova je nasprotje med ljudmi, med Johanno Winter in njenim zetom Tedom Clarkom kot zastopnikom zahodne, torej ameriške miselnosti in Japoncem Kanom Tokanom, ki predstavlja vzhodnjaška miselnost.

Seveda je tu tudi nasprotje med človekom in naravo. To je neprehodni pragozd, ki ga morata junaka premagati med svojim lovom na človeka. Da stvar ne bi bila preenostavna, so tu še konflikti v junakih samih – boj med željo po maščevanju in vestjo.

Johanna je vdova po oficirju ameriške mornarice, in živi na Havajih, ker se ne more prav odločiti, kam naj gre po moževi smrti. Tu sta njena odrasla otroka, hči poročena s Tedom in sin, ki si poskuša ustvariti kariero v ameriški mornarici. Je čeden fant, vendar ga nekega večera najdejo kastriranega na parkirišču. Krivec – Japonec Kano Tokan je znan, vendar ga ameriške oblasti v veri, da je vohun, ki bi jim utegnil koristiti, ne obsojijo. V resnici pa je bil Johanin sin ljubimec njegove žene, zato se je le-ta maščeval po japonskem običaju.

Johanna in Ted se odločita za maščevanje in se odpravita za Japoncem v težko prehodno področje pragozda. Japonca sicer dohitita, vendar se po običajih svoje dežele pokonča sam. Seveda v romanu ne manjka tudi ljubezenskih zapletov. Skratka, izredno pestro napisan roman, ki bo brez dvoma prijetno branje za ljubitelje napehtih zgodb in eksotičnih dežel.

Roman Polone Škrinjar – ČRNI ČLOVEK je lani izšel pri Prešernovi družbi in Ljubljani. Gre za prijetno napisano preprosto zgodbo iz življenja dekleta, rojenega na hribovski kmetiji, ki jo življenje vodi iz vasi v tovarno in od tam po poroki naprej v mesto. Vendar je njeno življenje v mestu drugačno kot je želela oz. pričakovala. Razočarana v zakonu se po nekaj letih vztrajanja zaradi otroka vrne domov. Po smrti očeta, ki jo je naučil ljubiti zemljo, prevzame hribovsko kmetijo in se hkrati zaposli v dolini – v tovarni. Otroka srečna odraščata v miru in zdravem okolju ter počasi pozabljata na težave, ki sta jih imela v mestu.

Preprosto napisana prisrčna zgodba je prijetno branje za bolj ali manj zahtevnega bralca.

Zbirka PESMI Maje Vidmar, ki je izšla koncem lanskega leta pri Državni založbi Slovenije v Ljubljani, je resnično nekaj »novega« na področju izpovedne lirike pri nas.

Pesmi, ki so intimne in malce erotično obarvane, bodo vsekakor poseben izziv za ljubitelje tovrstnega branja.

Mlada avtorica se tokrat sicer predstavlja prvič, čeprav smo njene pesmi že lahko zasledili v različnih revijah.

Roman Jacka Londona – DOLINA MESECA je v tretji ponovni izdaji izšel 1983 pri Mladinski knjigi, kar kaže, da je knjiga med slovenskimi bralci vzbudila veliko zanimanje in da jo zelo radi prebirajo. Roman je življenska zgodba dveh mladih ljudi – delavcev, ki sta se srečalav začetku prejšnjega stoletja v zakotnem mestecu v ameriški državi Ohio. Oba delata v slabih delovnih pogojih in ko se odločita za skupno življenje, se hkrati odločita tudi to, da se preselita iz mesta na deželo.

Seveda brez najrazličnejših zapletov ne gre, vendar se njuni medsebojni odnosi vedno znova uredijo in na koncu vedno prevlada ljubezen. Ro-

manična zgodba o dveh mladih Američanih, ki se vrmeta nazaj k naravi po poteh svojih pionirskih prednikov, kljub temu, da ju čaka težje življenje kot v mestu. Tovrstne teme že dolga desetletja pritegujejo k branju mnoge ljubitelje dobre knjige.

Roman Eda Torkarja – SOL ŽIVLJENJA je lani izšel pri Založbi Lipa Koper.

To je eno od redkih slovenskih del, ki se ukvarja z življenjem in delom pomorcev. Avtor ga je pisal na osnovi lastnih izkušenj in preizkušenj, ki jih je preživljal kot mornar Splošne plovbe.

Življenje mornarjev si običajno predstavljamo kot romantično, zanimivo in pestro, vendar je resnica čisto drugačna.

Njihovo življenje je težko, polno osame, grobosti, zunanjih in notranjih konfliktov. V romanu SOL ŽIVLJENJA potujemu skupaj z avtorjem in posadko neke naše ladje po svetovnih morjih in z njim podoživljamo najrazličnejše dogodke.

In še odlomek: »Morje je lepota nad lepotami, reči hočem, morje samo – ali

pa mladost sama? Kdo bi mogel reči? Toda vi tukaj – vi vsi ste imeli kaj od življenja: denar, ljubezen – karkoli je že mogoče dobiti na suhem – povejte mi pa, ali ni bil naš najlepši čas tedaj, ko smo bili mladi na morju?

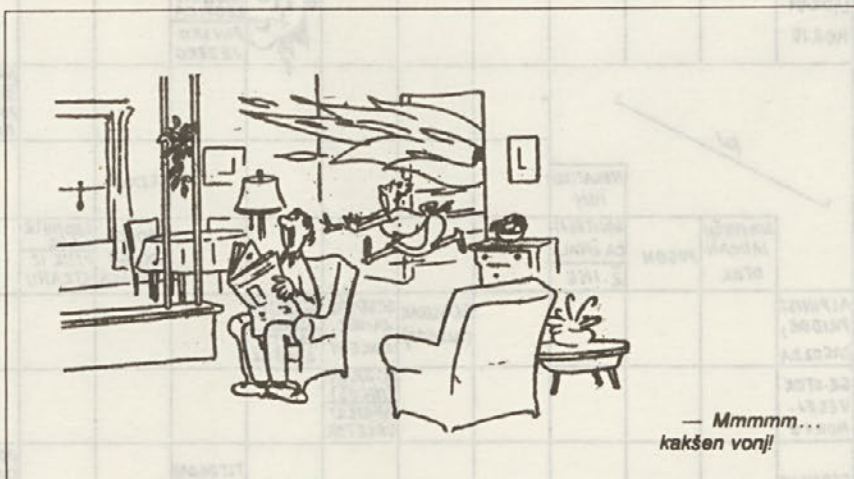
Ko smo bili mladi in smo imeli na morju, ki sicer nič ne daje, same trde udarce in kdaj pa kdaj priložnost, da smo se zavedali svoje moči: ali ni to – in zgolj to tisto, po čemer vsi žalujete?»

Tako o pomorskem življenju avtor, več pa lahko preberete v romanu Sol življenja.

Predstavila sem vam nekaj novejših in nekaj starejših del. V knjižnici Edvarda Kardelja v Celju in verjetno tudi v drugih je vedno težje dobiti kakšno novo knjigo, saj knjižnice dobivajo zelo malo posameznih izvodov, ki se mimogrede porazgubijo med bralci. Le-teh je vedno več. Morda je tudi naša rubrika »prepričala« koga od vas, dragi bralci, da ste se odločili za nekaj novega, za nekaj, kar vam je bilo poprej tudi tuje – prebiranje knjig ob večerih ali v trenutkih oddiha.

Dora Rovere

ZA DOBRO VOLJO

Celje - skladišče
D-Per

452/1985

1119854097,2

COBISS ©

OSREDNJA KNJ. CELJE

